Tervetuloa
Luontorahoitus liikkeelle –tapahtumaan!

PRIODIVERSITY

Co-funded by the European Union.

Priodiversity LIFE esittää

CONNECTING NATURE

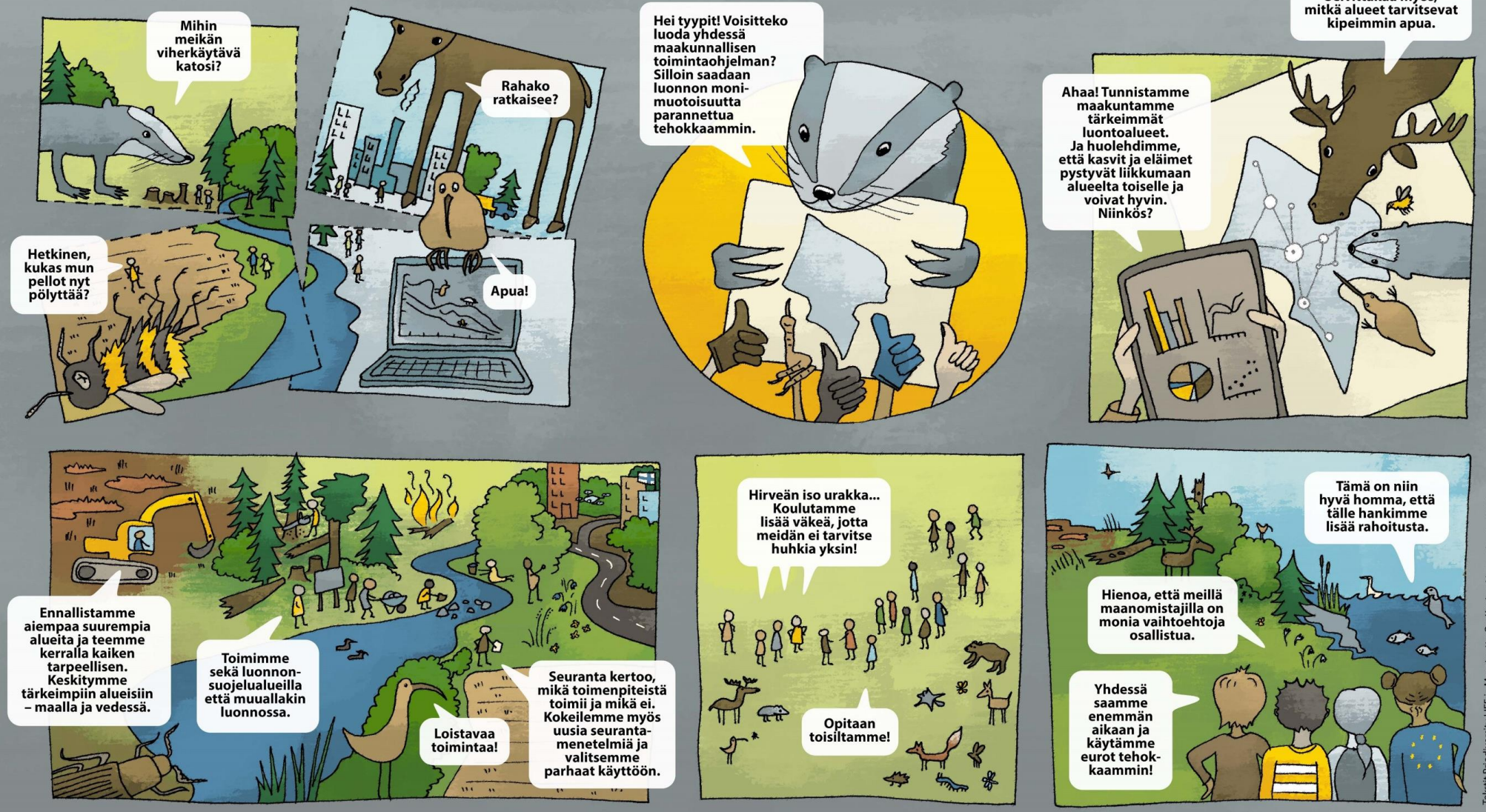

Tekstit Priodiversity LIFE ja Mosatonttu Oy. Kuvitus Vappu Ormio. 2022.

8.30 **Ilmoittautuminen ja kahvit, Kakola-sali**

9.00 **Tervetuloa ja katsaus tulevan EU:n monivuotisen rahoituskehyksen valmisteluun**
Olli Ojala, ympäristöneuvos, ympäristöministeriö

Kansalliset ja EU-rahoituslähteet luontohankkeille
Riina Pursiainen, vanhempi asiantuntija, Sweco Oy

Priodiversity LIFE - Luontorahoitus liikkeelle –strategia
Tuula Kurikka, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö

10.15 **TAUKO**

10.45 **Kommenttipuheenvuorot, Kakola-sali**

- Varsinais-Suomen liitto
  Salla-Maria Lauttamäki, kehittämispäällikkö
- Varsinais-Suomen ELY-keskus
  Johanna Mattila, kehittämispäällikkö
- Säätiöt ja rahastot ry
  Liisa Suvikumpu, toimitusjohtaja

12.00 **LOUNAS, ravintola Ruben**

13.00 **Yritykset luonnon monimuotoisuuden tukijoina, Kakola-sali**
Anni Lahtela, kehittämisasiantuntija, Valonia

13.45 **Iltapäivän rahoitus- ja hankeinfo-osuus**

Tutustu rahoittajaan -kierros, Kakola-sali
Mahdollisuus kuulla rahoittajan ajankohtaisia ja keskustella rahoitettavista hankkeista.

- Interreg Central Baltic, Samu Numminen, Project Manager
- Leader Ravakka, Ulla Kallio, toiminnanjohtaja ja Joakim Sjöroos, ympäristöasiantuntija
- AHTI-ohjelma ja maaseuturahoitus, Pekka Paavilainen, ylitarkasta, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Ideasta hankkeeksi -hankeklinikka, Totti-tila
Neuvoja, vinkkejä ja keskustelua hyvän idean viemiseksi hankkeeksi.
Vetäjänä Krista Mikkonen, kehityspäällikkö, ProAgria

15:30 **Tilaisuus päättyy**

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Katsaus EU:n monivuotisen rahoituskehyksen valmisteluun

Olli Ojala
Ympäristöneuvos, ympäristöministeriö

EU:n monivuotinen rahoituskehyskausi 2028-2034

- Komissio antoi tiedonantonsa EU:n seuraavasta rahoituskehyskaudesta heinäkuussa 2025.
  - Tiedonannon yhteydessä lukuisia säädösehdotuksia
  - Luonnon monimuotoisuuden kannalta keskeisimmät säädösehdotukset koskevat ns. kumppanuusohjelmia sekä rahoituksen seurannan mekanismia.
- Keskeisin muutos uuden jättirahaston perustaminen/jäsenvaltioille enemmän päätösvaltaa.
- Painotus turvallisuuteen ja kilpailukykyyn.
- Budjetin ehdotetaan kasvavan noin 2 biljoonaan.

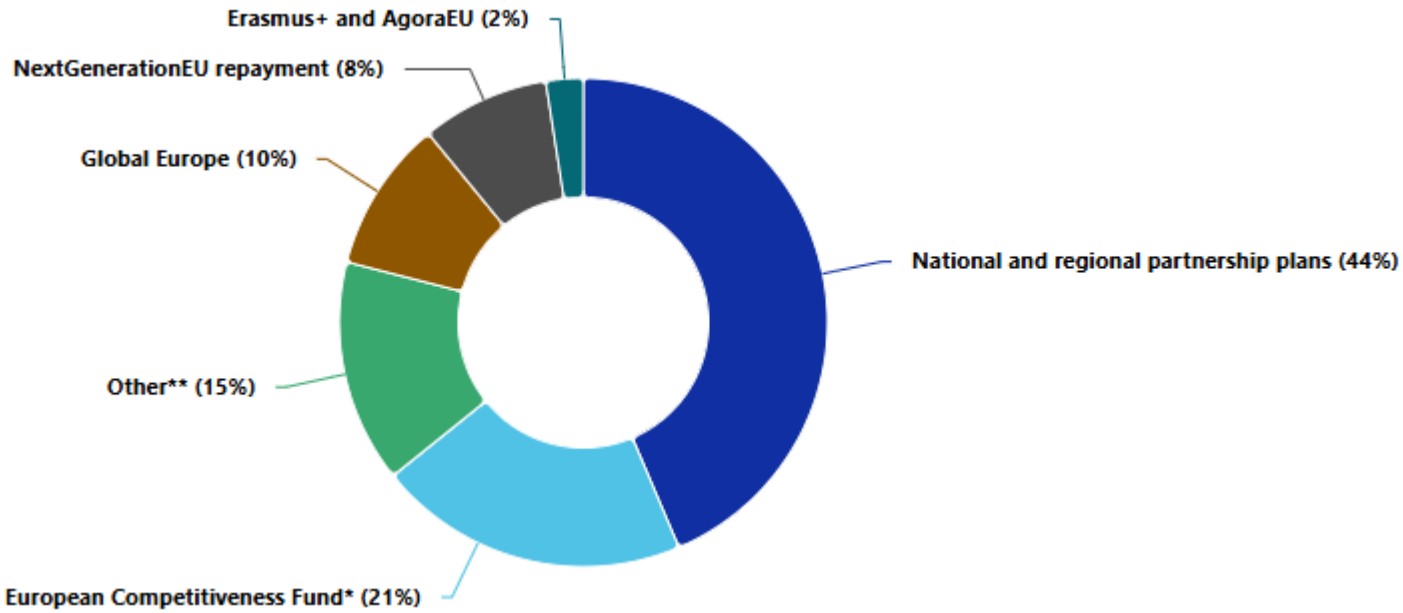

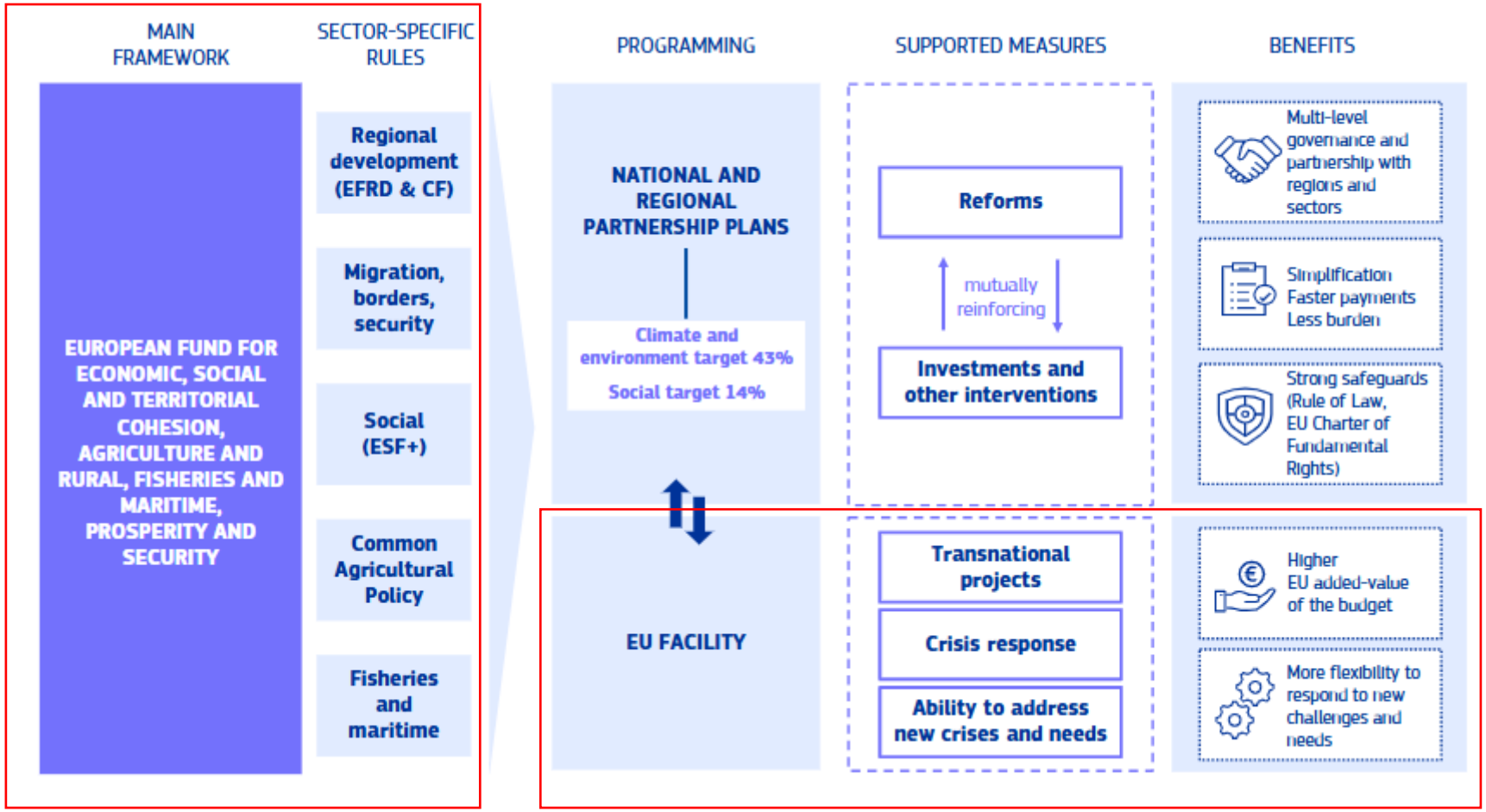
MAIN FRAMEWORK
SECTOR-SPECIFIC RULES
EUROPEAN FUND FOR ECONOMIC, SOCIAL AND TERRITORIAL COHESION, AGRICULTURE AND RURAL, FISHERIES AND MARITIME, PROSPERITY AND SECURITY
Regional development (EFRD & CF)
Migration, borders, security
Social (ESF+)
Common Agricultural Policy
Fisheries and maritime
PROGRAMMING
SUPPORTED MEASURES
BENEFITS
NATIONAL AND REGIONAL PARTNERSHIP PLANS
Climate and environment target 43%
Social target 14%
Reforms
mutually reinforcing
Investments and other interventions
Multi-level governance and partnership with regions and sectors
Simplification
Faster payments
Less burden
Strong safeguards (Rule of Law, EU Charter of Fundamental Rights)
EU FACILITY
Transnational projects
Crisis response
Ability to address new crises and needs
Higher EU added-value of the budget
More flexibility to respond to new challenges and needs

Ennallistamisen kustannukset

- Komission arvio (joka ei kata koko asetuksen toimeenpanoa) oli 931 miljoonaa euroa vuodessa.
- Lisärahoitustarve voisi valtioneuvoston arvioiden mukaan olla 400-600 miljoonaa euroa vuodessa.
- Ennallistamisasetuksen toimeenpanon kustannukset kattavat +/- kaikki ajateltavissa olevat luontotoimet.

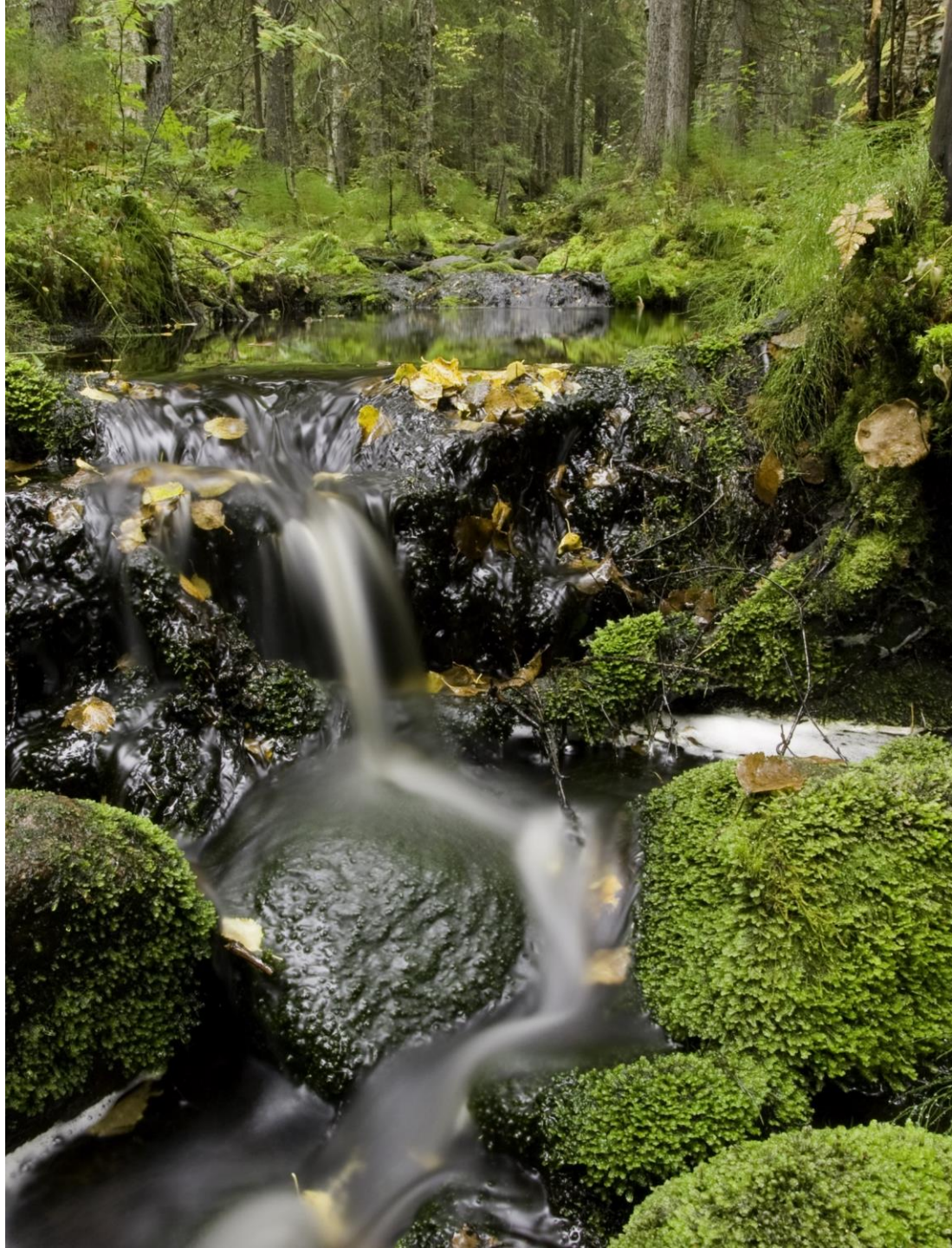

Luonnon monimuotoisuus komission MFF-tiedonannossa

- Komission esityksessä toimet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi rahoitetaan perustettavista rahastoista poikkileikkaavasti.
- Tavoitteeksi on asetettu, että ilmasto- ja ympäristömenot ovat vähintään 35 prosenttia talousarvion kokonaismäärästä.
  - Tällä tuetaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (European Green Deal) tavoitteita, joissa luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja luonnon tilan parantaminen on keskeistä.
- Suuri osa kokonaisbudjetista kanavoidaan kansallisiin ja alueellisiin kumppanuussuunnitelmiin (uusi rahasto aluekehitys/CAP jne.), joiden kokonaisbudjetti olisi 865 miljardia euroa. Suomessa uudella rahoituskaudella jaettaisiin 9,7 miljardia mainittujen suunnitelmien kautta (1,39 mrd euroa vuodessa).
  - Kumppanuussuunnitelmissa kansallinen ennallistamissuunnitelma melko vahvassa roolissa.
  - 43 % ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin.

Vertailu vanhaan

- EU:n tasolla pyritään ohjaamaan budjetista 7,5 prosenttia luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastotoimiin vuoteen 2025 saakka, ja vuosina 2026 sekä 2027 10 prosenttia.
- Uudella rahoituskehyskaudella poikkileikkaavasti 35 % ilmasto- ja ympäristömenoihin.
- Luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvaa LIFE-instrumenttia ei mainita.
  - Luonnon monimuotoisuuden parantamista koskevia hankkeita on aikaisemmilla kehyskausilla rahoitettu merkittävästi EU:n LIFE-ohjelman kautta.
  - LIFE-ohjelmasta Suomi on onnistunut kotiuttamaan rahoitusta laskennallista osuuttaan enemmän, koska Suomen toimittamat hankehakemukset ovat olleet laadukkaita ja niitä on valittu rahoitettaviksi paljon suhteessa ohjelman kokonaisbudjettiin.
  - Suomen saannon kannalta muutos on epäedullinen.

Johtopäätöksiä

- Luontorahoituksen tason osuminen vastaamaan tarpeita on komission tiedonannon pohjalta pitkälti hämärän peitossa, koska komission tiedonannossa ei esitetä erillistä rahoitusta luonnon monimuotoisuuteen.
- Poikkileikkaavasti rahoitettavien tavoitteiden kannalta keskeistä on, miten
  - EU:n talousseurantaa ja ei merkittävää haittaa -periaatteen noudattamista jatkossa kehitetään ja
  - kumppanuussuunnitelma huomioi kansallisen ennallistamissuunnitelman.
- Ennallistamistoimien lisärahoitustarve (400-600 miljoonaa euroa vuodessa) on merkittävä osa kumppanuussuunnitelmien kautta kanavoitavasta rahamäärästä (1,39 mrd euroa vuodessa).
  - Korostaa sitä, että eri politiikkatavoitteiden synergioiden (maatalous/ALKE/ilmasto/turvallisuus jne...) olisi välttämätöntä toteutua tai varattu rahamäärä ei varmasti riitä.
- Neuvottelut seuraavasta rahoituskehyskaudesta jatkunevat 2027 loppuun.

Alueiden elinvoima kasvaa ekosysteemien elpyessä

- Uusi rahoituskehyskausi myllertää EU-ohjelmat => kumppanuussuunnitelma keskeisessä roolissa.
- Alueilla tulisi aktiivisesti tarkastella luonnon tilan parantamisen hyötyjä. Erityisesti kohteita ja tilanteita, joissa luonnon tilan parantamisen hyödyt ovat ilmeisimmät ja synergiat suurimmat.
  - Alueelliset LUMO-suunnitelmat voivat toimia alustana tarkastelulle.
  - Maakuntaohjelmissa olisi tunnistettava rahoitustarpeet.
- Tärkeää on varmistaa, että EU:n seuraavalla rahoituskehyskaudella alueiden elinvoimaa vahvistetaan ohjaamalla rahoitusta myös luonnon tilan parantamiseen.

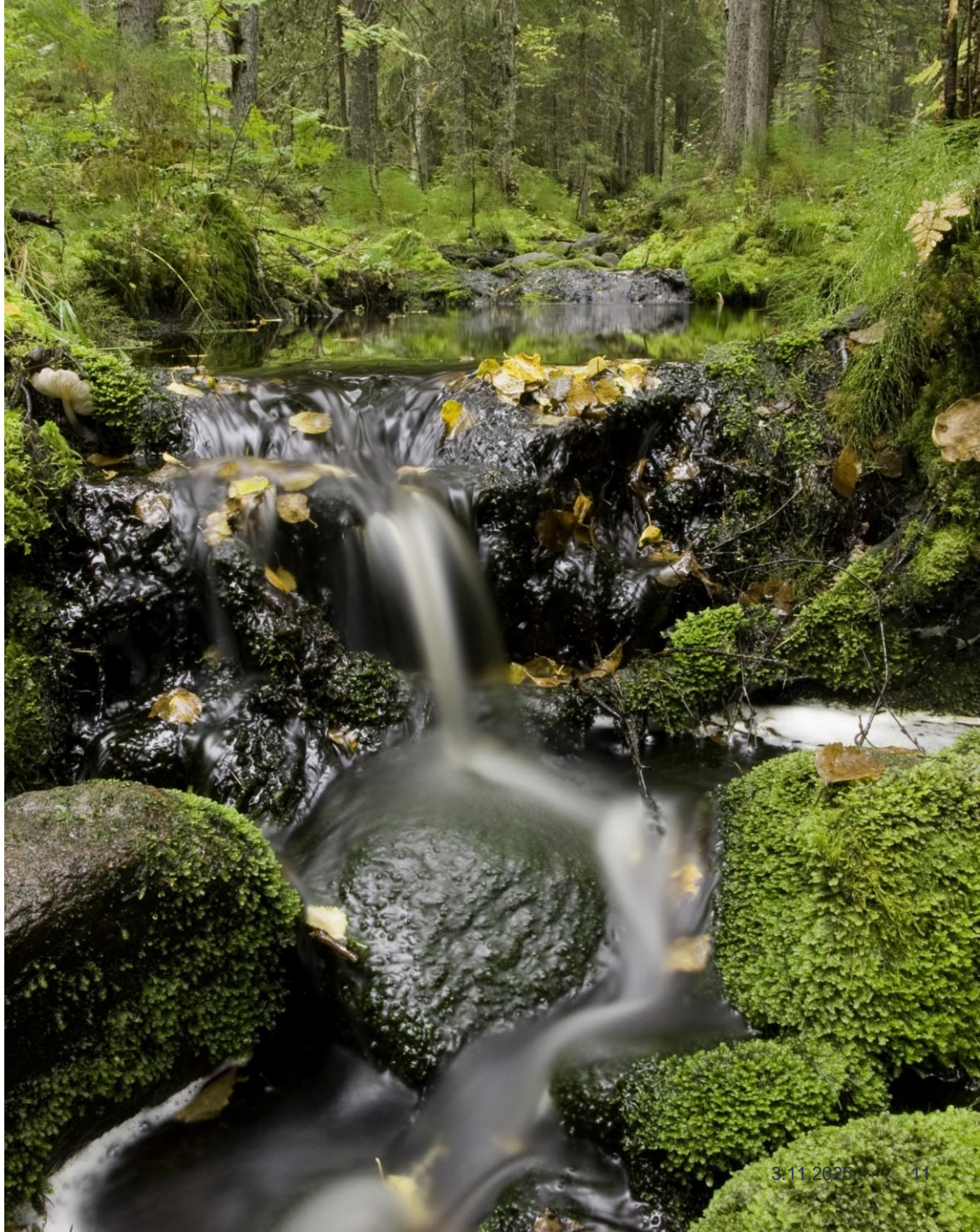

Nykytoimien mittakaava ja resurssit riittämättömiä

- Luontopolitiikkaan EU:n ennallistamisasetus tuo **vakautta** ja **jatkuvuutta** aina vuoteen 2050 saakka.
- Toimien riittävän mittakaavan saavuttaminen edellyttää
  - Nykytoimien jatkuvuutta
  - Uudenlaisten toimintamallien kehittämistä, joilla saavutetaan kertaluokkaa suurempien pinta-alojen tilan parantuminen
  - Toimintamalleja, joilla saavutetaan monia hyötyjä samanaikaisesti
  - Runsaampaa yksityistä rahoitusta.

Kiitos!

etunimi.sukunimi@gov.fi

LUONTORAHOITUS LIIKKEELLE -TAPAHTUMA

Tiistaina 28.10.2025 Turussa

Kansalliset ja EU-rahoituslähteet luontohankkeille

Sweco Finland Oy

Riina Pursiainen, vanhempi asiantuntija

Swecon Strateginen vastuullisuuskonsultointi

Palvelumme kattavat kokonaisvaltaisesti vihreän siirtymän edistämisen ja vastuullisen liiketoiminnan kehittämisen

YKSITYINEN SEKTORI

MITEN LIIKETOIMINTAMME ON VASTUULLISTA? MITEN EDISTÄMME VIHREÄÄ SIIRTYMÄÄ?

Vastuullisuus-strategia

Ennakointityö

Yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi

Sosiaalinen hyväksyttävyys

MITEN MAHDOLLISTAMME KESTÄVÄN LIIKETOIMINNAN?

Vastuulliset liiketoimintamallit

Markkina- ja toiminta-ympäristöanalyysit

Kestävä rahoitus & EU-taksonomia

Due diligence -prosessit

MILLAISIA VAIKUTUKSIA LIIKETOIMINNALLAMME ON JA KUINKA HALLITSEMME NIITÄ?

Ilmasto- ja luontovaikutusten arviointi

Vastuullisuustavoitteiden asetanta ja tiekartat

Ilmasto- ja luontoriskien arviointi ja hallinta

Sosiaalinen vastuullisuus läpi arvoketjun

MITEN OLEMME LIIKETOIMINNASSAMME VAATIMUKSEN MUKAISIA?

Regulaatioanalyysit

Vastuullisuusraportointi

Vastuullisuusprosessien ja -dokumentaation kehittäminen

Kestävyyden sertifiointi

JULKINEN SEKTORI

MITEN VIHREÄÄ SIIRTYMÄÄ TUETAAN JULKISILLA OHJAUSKEINOILLA?

Politiikkakehityksen tuki

Vaikuttavuuden arviointi

Alueellinen vihreä siirtymä ja talousvaikutusten arviointi

Kestävyyttä edistävä julkinen rahoitus

MITEN LUODAAN ELINVOIMAISIA KAUPUNKEJA JA ALUEITA?

Strategia- ja ohjelmatyö

Kunnallisten ekosysteemien kehitys

Julkishallinnon kyvykkyyksien kehitys

MITEN YMPÄRISTÖ, IHMISET JA TALOUS HUOMIOIDAAN JULKISESSA PÄÄTÖKSENTEOSSA?

Yhteiskunnalliset vaikutusanalyysit

Maankäytön strateginen suunnittelu

SWECO

Biodiversiteettirahoituskentän mahdollisuuksien tunnistaminen

Sweco Finland, maaliskuu 2025

Mari Saario, Riina Pursiainen,
Susanna Sepponen, Iina Saarinen

PRIODIVERSITY

Co-funded by the European Union.

Selvitystyön tausta

Tausta

Selvitys on osa Priodiversity LIFE –hanketta, jonka tavoitteena on luontokadon pysäyttäminen Suomessa. Yksi osa hanketta on tunnistaa keskeiset EU- ja kansalliset rahoitusohjelmat, jotka on listattu tähän selvitykseen.

Selvityksessä on tunnistettu luonnon monimuotoisuuden ylläpidon ja edistämisen ja luontokadon ehkäisyn rahoitusmahdollisuudet eri julkisen rahoituksen rahoitusohjelmissa, jotta näitä kyettäisiin hyödyntämään tehokkaammin Suomen Natura 2000-verkoston priorisoidun toimintaohjelman (Prioritised Action Framework, PAF) toimenpiteiden toteuttamiseksi.

Sweco Finland toteutti raportin marraskuu 2024 – maaliskuu 2025 välisenä aikana.

Raportin sisältöä ohjasi Metsähallituksen, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja ympäristöministeriön vastuuhenkilöistä koostuva ohjausryhmä. Projektin aikana järjestettiin myös työpaja täydentävän rahoituksen strategian työryhmälle.

Selvityksen sisältö on suunnattu ensisijaisesti Priodiversity LIFE –hankkeen tarpeisiin, rahoittajille ja rahoitusohjelmille. Liitteet on suunnattu myös rahoituksenhakijoille.

Raportin sisältö

- **28 eri rahoitusohjelmaa**
- **28 rahoitusohjelman perustiedot kattavaa rahoituskorttia**
- **24 tarkempaa SWOT analyysiä joissa rahoitusohjelmaa analysoidaan biodiversiteetin edistämisen näkökulmasta**

Suurin osa tunnistetuista rahoitusohjelmista on EU-rahoitteisia

Tarkasteltujen rahoitusinstrumenttien rahoituslähteiden jakautuminen

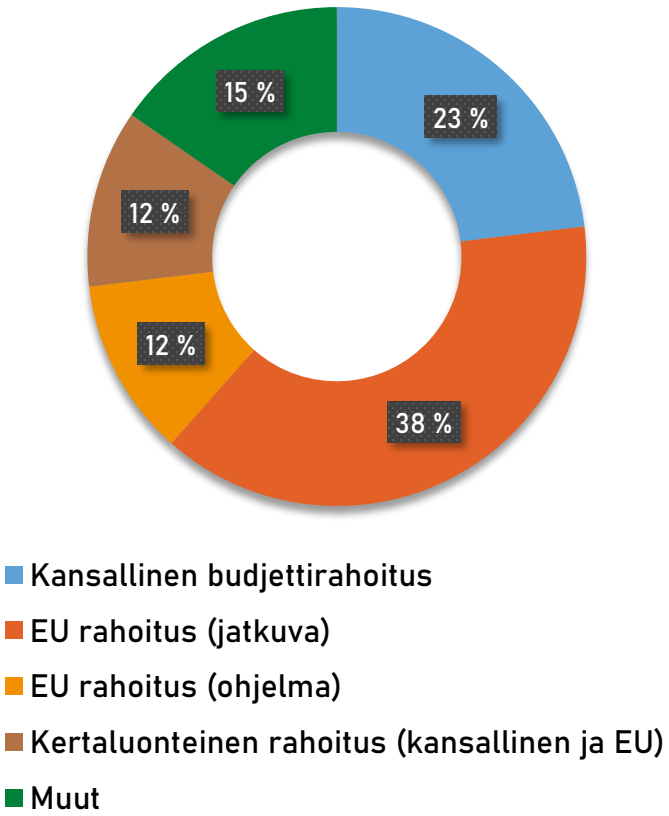

Projektissa tunnistettiin yhteensä 28 erilaista potentiaalista rahoitusohjelmaa, joista suurin osa on joko jatkuvaa EU rahoitusta kuten rakennerahastoja tai CAP tukea, tai yksittäisiä EU:n ohjelmia, kuten New European Bauhaus.

Neljä ohjelmaa pois valittiin jatkotarkastelusta niiden kertaluonteisuuden vuoksi. Näistäkin ohjelmista tehtiin perustiedot kattavat tietokortit, jotka löytyvät omana osionaan selvityksen lopusta.

Joukossa on myös rahoitusinstrumentteja ja ohjelmia, jotka eivät liity suoraan biodiversiteettiin, joten niille ei tunnistettu suoria vahvuuksia tai uhkia, ainoastaan potentiaalisia mahdollisuuksia ja heikkouksia.

Tarkasteltujen rahoitusohjelmien kategorisoinnit

Huom! Moni ohjelma kuuluu useampaan kategoriaan, mutta tällä sivulla esitetään ohjelmien ensisijainen kategoria

HAITTOJEN VÄLTTÄMINEN JA HAITTOJEN VÄHENTÄMINEN

- CAP-tuet
- Ahti-ohjelma
- AKKE-rahoitus
- Maaseudun kehittämisrahasto
- Metka-tuki
- Interreg-ohjelmat
- The Digital Europe Programme
- New European Bauhaus
- Euroopan Investointipankin ympäristöhankkeiden rahoitus
- Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)

ENNALLISTA JA HOIDA

- LIFE-ohjelmat
- Leader-rahoitus
- Helmi-ympäristöohjelma
- METSO-ohjelma
- Nousu-ohjelma

ENSISIJAISESTI ILMASTOTYÖTÄ

- Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
- Euroopan meri- ja kalatalous ja vesiviljelyrahasto (EMKVR)
- Suomen kestävän kasvun ohjelma (RRF)

TIEDON LISÄÄMINEN

- Horisontti Eurooppa –ohjelma
- UNESCO maailmanperintökohteet ja kulttuuriympäristömaisema-alueet
- STEA
- BIOMON-tutkimusohjelma
- Nordic Working Group on Biodiversity
- EU4Health
- Green Care
- Hiilestä kiinni –tutkimus- ja innovaatio-ohjelma
- Euroopan sosiaalirahasto
- Erasmus+

Kaikkien tarkasteltujen rahoitusohjelmien sijoittuminen SWOT–nelikenttään

SWOT-analyysit on toteutettu asiantuntijatyönä, ja niitä on jatkotyöstetty Biodiversiteettirahoituskentän mahdollisuudet –työpajassa. SWOT-analyysissä on pyritty huomioimaan mm. rahoituskausien päättyminen, poliittisessa ilmapiirissä mahdollisesti tapahtuvat muutokset, sekä eri ohjelmakausien painotukset. Huom! Ohjelman sijoittuminen yhden kategorian keskellä ei ole merkityksellistä, eli ohjelmia ei suhteuteta ”vahva” kategoriassa vahvempiin tai heikompiin ohjelmiin.

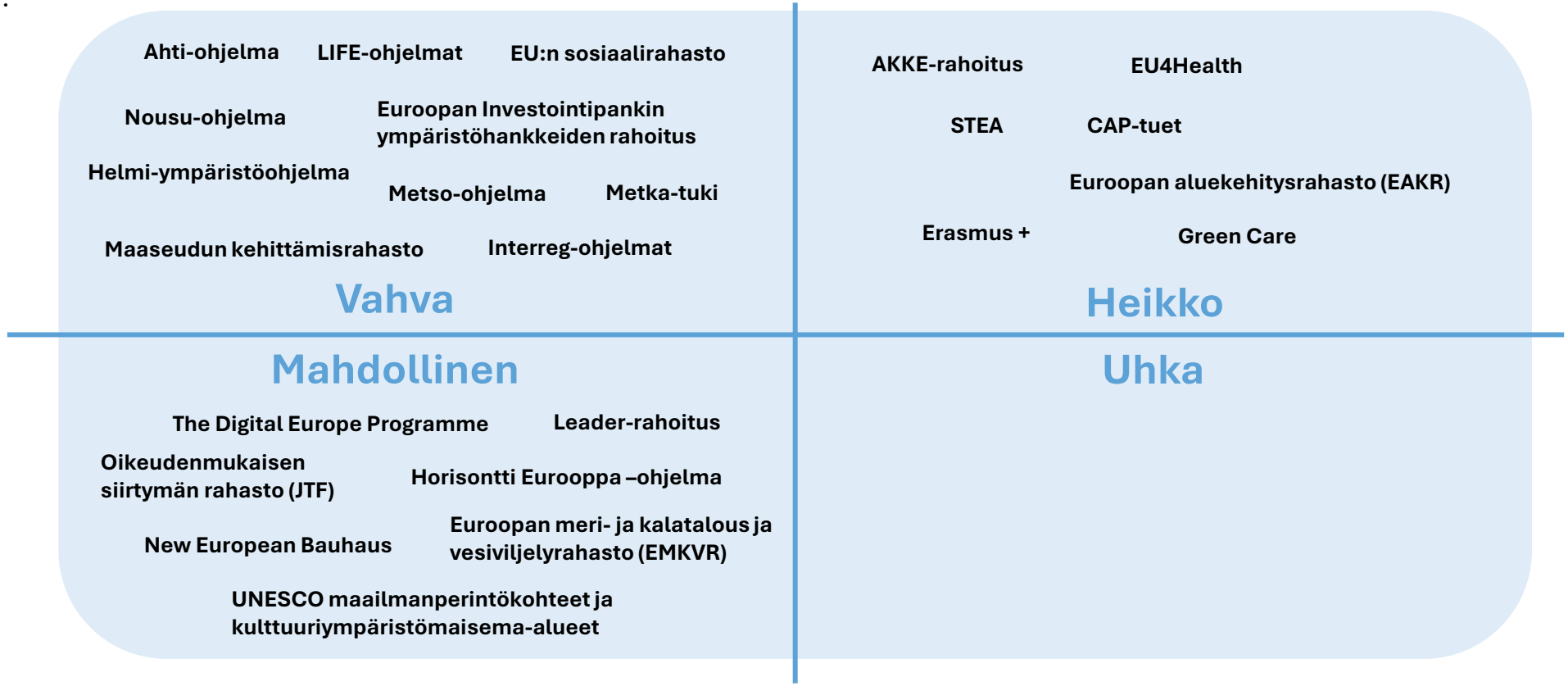

Esimerkki rahoituskortista

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) 1 / 2 Perustiedot

Päätiedot

Rahoituksen myöntäjä: Suomessa ELY-keskukset

Nykyinen ohjelmakausi: 2021–2027

Nykyisen ohjelmakauden budjetti: Suomessa noin 1,5 miljardia euroa

Seuraava ohjelmakausi: 2028-2034

Omavastuuosuus: Vähintään 15–50 % hankkeen kustannuksista

Kuvaus rahoitusohjelman sisällöstä

Tarkoitus: Vähentää alueellisia kehityseroja Euroopan unionin sisällä ja edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.

Kohderyhmä: Rahoitusta voivat hakea muun muassa pk-yritykset, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, kunnat, julkisyhteisöt, yhdistykset ja osuuskunnat, jotka toteuttavat hankkeita EAKR:n tavoitteiden mukaisesti.

Käyttörajoitukset: EAKR:n varat kohdennetaan viiteen poliittiseen tavoitteeseen. Älykkäämpi Eurooppa: Innovaatioiden, digitalisaation, talouden muutoksen ja pk-yritysten tukeminen. Vihreämpi, hiilineutraali Eurooppa: Investoinnit energiasiirtymään, uusiutuviin energialähteisiin ja ilmastonmuutoksen torjuntaan. Yhteydeltään parempi Eurooppa: Strategiset liikenne- ja digitaaliverkot. Sosiaalisempi Eurooppa: Työllisyyden, koulutuksen, sosiaalisen osallisuuden ja terveydenhuollon tukeminen. Kansalaisia lähellä oleva Eurooppa: Paikallislähtöisten kehitysstrategioiden ja kestävän kaupunkikehityksen tukeminen.

Voiko rahoitusta hyödyntää PAF-ohjelman toimien rahoittamiseen, jos voidaan miten: Ei suoraa liityntäkohtaa yhteenkään PAF tavoitteeseen. Toimintalinja 2 Hiilineutraali Suomi edistää energiatehokkuustoimenpiteitä, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä, ilmastonmuutokseen sopeutumista ja kiertotalouteen siirtymistä. Näitä tavoitteita voidaan edistää myös biodiversiteetti toimenpiteillä tai samalla biodiversiteettiä edistäen. Innovatiivinen Suomi (toimintalinja 1) ja Saavutettavampi Suomi (toimintalinja 3) tarjoavat myös mahdollisuuksia biodiversiteetti hankkeiden toteuttamiseen, vaikka nekään eivät eksplisiittisesti kata biodiversiteettiteemaa.

Lue lisää: Rakennerahastot.fi

Esimerkki rahoituskortista

ENSISIJAISESTI ILMASTOTYÖTÄ

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) 2 / 2 SWOT-analyysi

Rahoitusohjelman VAHVUUDET suhteessa biodiversiteetin edistämiseen

- EAKR:stä voidaan rahoittaa pk-yritysten ympäristöystävällisiä tuotantoprosesseja ja resurssitehokkuutta. Rahoitus on mahdollista kohdistaa myös suoraan luonnonsuojelun ja ennallistamisen toimenpiteille.
- Rahoitus tähtää arvoketjujen uudistamiseen ilmaston kannalta kestäväksi, joka voi tukea arvoketjun positiivisia biodiversiteettivaikutuksia.
- Koko EU:ta koskevissa kriteereissä ja suuntaviivoissa biodiversiteetti on vahvasti mukana.
- Kansallinen ohjaus tekee instrumentin käytön helpoksi ja raportointivelvoitteet ovat kohtuulliset.
- Ketterät 2-3 vuoden hankkeet, jossa voidaan toteuttaa lyhyitä hankekokonaisuuksia.

Rahoitusohjelman HEIKKOUDET suhteessa biodiversiteetin edistämiseen

- Suomen Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 ohjelma-asiakirjassa, joka ohjaa EAKR:n toimeenpanoa, enemmistö kaikista biodiversiteettiin liittyvistä maininnoista liittyvät suoraan JTF* toimenpiteisiin.
- Suomen kansalliset kriteerit eivät noteeraa luonnon monimuotoisuutta EU-kriteerien tasolla.
- Rahoitus keskittyy selvitystasoon, toimenpiteille ja jatkotyölle hankala saada rahoitusta.
- Mahdollisuuksia ei tunneta riittävän hyvin.

Rahoitusohjelman MAHDOLLISUUDET suhteessa biodiversiteetin edistämiseen

- Voi edistää ilmastonmuutoksen ehkäisemisen ohella biodiversiteettiä.
- Kansallisiin kriteereihin ja painotuksiin voi vaikuttaa ja siten mahdollisesti saada jatkossa biodiversiteettiä näkyvämmäksi.
- Mahdollistaa mm. virkistyskäytön ja luontoliikuntahankkeiden toteutuksen ja siten esimerkiksi kansallispuistojen rahoituksen.
- Voidaan hyödyntää osaamisen kehittämisen kasvattamiseen (esim. vihreän siirtymän osaamistarpeisiin parempi vastaaminen).

Rahoitusohjelman UHAT suhteessa biodiversiteetin edistämiseen

- Rahoituksen eturistiriita elinvoiman tukemisen ja biodiversiteetin edistämisen kesken on suuri ja rahoituksesta valtaosa kohdistuu potentiaalisesti biodiversiteetin kannalta haitalliseen toimintaan (joskin DNSH arviointi lieventää tätä).
- Aluekehitys saattaa myös edistää maankäytön haitallista muuttamista ja yhdyskuntarakenteen haitallista hajauttamista.
- Hankkeiden lyhyt kesto ei jätä riittävästi aikaa jalkautukselle ja toimeenpanon varmistamiselle, eivätkä hankkeiden toimet siten jää välttämättä elämään hankkeen päättymisen jälkeen.

JTF=Just Transition Fund, oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, käsitelty tässä raportissa sivuilla 68-69

Johtopäätökset ja suositukset

LIFE-ohjelman rahoituksen tueksi on tarjolla monia potentiaalisia rahoitusohjelmia

- **LIFE-ohjelman** rahoitus on ainoa tarkastelluista rahoitusohjelmista, joka tukee puhtaasti PAF-ohjelman toimia luonnonsuojelulain toimeenpanon ohjelmien lisäksi. Vaikka LIFE-ohjelma on priorisoitu rahoituskeino, se ei yksin riitä täyttämään rahoitustarvetta. Analysoitujen rahoituskeinojen joukosta tunnistettiin kuitenkin useita rahoitusohjelmia, jotka voivat tukea LIFE-ohjelman rahoitusta.

- **Interreg-ohjelmat** tarjoavat paljon potentiaalia biodiversiteettityön rahoittamiseen, sillä biodiversiteettikysymykset on helppo sisällyttää ohjelmiin ja toimenpiteiden kohdentaminen alueellisesti parantaa niiden vaikuttavuutta.

- **Leader-ohjelman kaltaisia vapaaehtoisuuteen ja paikallisuuteen nojaavia rahoitus instrumentteja** tulisi tarkastella täydentävän rahoituksen näkökulmasta. Tällaisia ohjelmia voitaisiin lisäksi kytkeä paremmin kansallisiin LUMO tavoitteisiin.

- **Elinvoimaan ja ilmastotyöhön keskittyvissä instrumenteissa** on potentiaalia laajempaan biodiversiteettitekemiseen, mutta toteutus vaatii viitseliäisyyttä, sekä halua tulkita rahoituksen kohdentumista laajasti. Osassa EU instrumentteja biodiversiteetti on huomioitu laajemmin, kuin Suomen kansallisen tason toimeenpanossa.

- **Erilaiset sosiaaliseen kestävyyteen** keskittyvät rahoitusohjelmat tunnistettiin selvityksessä potentiaalisina rahoituskanavina. Vaikka tällaisissa rahoitusohjelmissa on harvoin olemassa olevaa suoraa yhteyttä biodiversiteettitoimiin, ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen tukemalla luonnon hyvinvointia ei ole uusi konsepti. Yhteyden vahvistaminen voisi potentiaalisesti avata uusia rahoituskanavia sosiaalipolitiikan rahastoista kuten EU4Health tai ESR rahastoista.

- Selvityksen perusteella olisi suositeltavaa panostaa **Helmin ja Metson kaltaiseen kansallisesti rahoitettuun työhön,** sekä vaikuttaa CAP:in ja rakennerahastojen kansallisiin painotuksiin, jotta biodiversiteetti näkyisi niissä vahvemmin. Muu rahoitus tuleen nähdä täydentävänä. Parhaassa tapauksessa biodiversiteetti nousee keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä ilmastorahoituksen kaltaiseksi aspektiksi, joka mainitaan ohjelmassa kuin ohjelmassa prioriteettina.

Yleiset havainnot julkisen rahoituksen suunnasta tulevina vuosina

- **Toistaiseksi biodiversiteetti ei ole valtavirtaistunut samanlaiseksi rahoituskriteeriksi, kuin ilmastonäkökulmat**. Biodiversiteetin edistäminen saatetaan mainita mahdollisuutena rahoituksen käytölle, mutta sitä ei usein vaadita, eikä sille usein ole erityistä korvamerkintää osana rahoitusta. Komission työohjelma ei myöskään anna viitteitä siitä, että näin tapahtuisi tulevina vuosina, vaan päinvastoin niin ilmasto- kuin ympäristörahoitus ja säätely näyttää niukkenevan.

- **DNSH** (Do no significant harm, ei merkittävää haittaa) kriteerien valuminen osaksi kaikkea EU rahoitukseen **vähentää sen uhkaa**, että rahoitus jonka ensisijainen tarkoitus on esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillintä tai **alueen elinvoimaisuuden lisääminen, heikentäisi ainakaan paikallisesti biodiversiteetin tilaa.** Haasteena DNSH kriteereissä on yhtenäisen kriteeristön ja raja-arvojen puute ja uhkana se, että DNSH kriteerit läpäisevä rahoitus lasketaan biodiversiteetin kannalta hyväksi rahoitukseksi vaikka kriteeri tarkoittaa ainoastaan, ettei merkittävää haittaa synny. Tämä voi pahimmillaan johtaa dedikoidun biodiversiteettirahoituksen vähenemiseen.

- **Monissa tarkastelluissa rahoitusinstrumenteissa lähtökohta on luonnonvarojen käyttö, tehostaminen ja kasvattaminen. Vaikka tällaisiin rahoitusinstrumentteihin rakennetaan osioita, joilla tavoitellaan biodiversiteetin kannalta positiivisia vaikutuksia, se ei tee rahoituksesta luonnon kannalta kokonaisuudessaan nettopositiivista.** Kuitenkin, biodiversiteettityön yhdistäminen elinvoimakysymyksiin voisi olla tehokas keino mobilisoida yksityistä rahoitusta samaan tapaan kuin ilmastorahoituksessa on onnistuttu saamaan aikaiseksi. Biodiversiteettityötä tulisi pyrkiä rahoittamaan mahdollisimman kattavasti eri rahoitusohjelmilla, vaikka rahoitusohjelmat itsessään eivät olisi luonnon kannalta nettopositiivisia.

- **Ilmastoon suunnatulla rahoituksella toteutetut ilmastotoimet eivät poista tarvetta erilliselle biodiversiteettityölle ja rahoitukselle**. Vaikka ilmastonmuutoksen hillintä, kiertotalous ja resurssiviisaus saattavat edistää biodiversiteettiä globaalisti tarkasteltuna, voivat ne aiheuttaa myös negatiivisia vaikutuksia biodiversiteetille paikallisesti. Siksi rahoitusta, joka ei ensisijaisesti ole tarkoitettu biodiversiteettitoimien rahoitukseen tulisi aina tarkastella kriittisesti.

Selvityksen keskeiset suositukset

1. Tietoisuutta rahoitusmahdollisuuksista ja instrumenttien vaatimuksista tulee laajentaa kentän toimijoiden keskuudessa

- ”hankehumpan” osaamisen keskittymisestä laajempaan osaamiseen
- Rahoitus ja hankeosaajat vs. biodiversiteettiosaajat

2. Rahoitusohjelmien käyttöä tulisi tehostaa

- Paikallisista toimenpiteistä opit valtakunnalliseen tietoon ja aiemman työn aito hyödyntäminen

3. Rahoitusohjelmien tulkintoihin tulisi vaikuttaa kansallisesti

- Eri rahoitusinstrumenttien biodiversifioiminen
- Biodiversiteetti on aina paikallista, joten Suomessa tulee tulkita rahoituskriteerejä suomalaisen luonnon näkökulmasta

4. Paikallisen ja pistemäisen biodiversiteettityön tulokset pitäisi skaalata kansallisesti tulosten pysyvyyden takaamiseksi

- Hankkeiden välisiin toimenpiteisiin varautuminen
- Lyhyet ja pistemäiset toimenpiteet vs. jatkuvaa ylläpitoa vaativat toimenpiteet
- Maankäytön muutosten vaikutusten arviointi

SWECO
Transforming
Society
Together

Luontorahoitus liikkeelle -täydentävän rahoituksen strategia

28.10.2025

Tuula Kurikka

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment
Finland

PRIODIVERSITY

Co-funded by the European Union.

Luontorahoitus liikkeelle – miksi?

- Luontokato etenee Suomessa, vaikka meillä on osaamista ja tietoa sen hillitsemiseksi. Luontokadon torjumisen rahoitusvaje on merkittävä.
- Luonnon monimuotoisuus tunnistetaan entistä paremmin hyvinvoinnin, talouden ja turvallisuuden perustana.
- Biodiversiteettirahoitukseen liittyviä tavoitteita Kunming-Montrealin monimuotoisuuskehyksessä:
  - sisällytetään luontotieto ja –vaikutukset taloudelliseen päätöksentekoon
  - tunnistetaan elinkeinojen biodiversiteettiin liittyvät vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet
  - tunnistetaan ympäristölle haitallisia tukia, joista luovutaan vähitellen ja lisätään myönteisiä kannustimia
  - lisätään rahoitusta kaikista rahoituslähteistä, tehostetaan luonto- ja ilmastokriiseihin kohdistuvan rahoituksen yhteishyötyjä ja synergioita sekä edistetään rahoituksen myöntämisen ja käytön vaikuttavuutta, tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä
  - vahvistetaan innovaatioiden sekä teknisen ja tieteellisen yhteistyön kehittämistä, teknologian yhteiskehittämistä ja yhteisiä tieteellisiä tutkimusohjelmia ja seurantavalmiuksia

Täydentävän rahoituksen strategia – mikä se on?

- Luontorahoitus liikkeelle –rahoitusstrategia on Priodiversity LIFE -hankkeen suunnitelma luontorahoituksen lisäämiseksi ja käytön tehostamiseksi Suomessa.

- Julkinen raha ei yksistään riitä luontotoimien rahoitukseen. Luontorahoitus liikkeelle -rahoitusstrategia auttaa monipuolistamaan rahoitusratkaisuja. Strategian tavoitteena on löytää kustannustehokkaita ja monivaikutteisia toimia sekä lisätä yksityistä rahoitusta luontotyöhön.

LUONTORAHOITUS LIIKKEELLE

Priodiversity LIFE -hankkeen täydentävän rahoituksen strategia

SISÄLLYS

JOHDANTO 3

LUONTORAHOITUKSEN TARVE 6
Suomen Natura 2000 PAF ja ennallistamissuunnitelma 7

RAHOITUSLÄHTEET - JULKINEN RAHOITUS 8
Kansallinen rahoitus 8
EU-rahoitus 8
Tavoitteet ja toimenpiteet luonnon monimuotoisuustyöhön tarvittavan rahoituksen lisäämiseksi 11

RAHOITUSOHJELMIIN VAIKUTTAMINEN 12
Tavoitteet ja toimenpiteet rahoitusohjelmiin vaikuttamiseksi 14

RAHOITUSLÄHTEET - YKSITYINEN RAHOITUS 16
Yksityiseen luontorahoitukseen liittyvät hankkeet 16
Yksityisrahoituksen toimintamalleja ja kehitysideoita 18
Tavoitteet, toimenpiteet ja vastuut yksityisen biodiversiteettirahoituksen kehittämiseksi 20

TÄYDENTÄVÄT HANKKEET 22
Täydentävien hankkeiden suuntaa antavat reunaehdot 22
Täydentävien hankkeiden teemat 23

VERKOSTOTAPAAMISET 24
Tapahtumien sisältö 25
Tapahtumasarjan ohjelmarunko ja aikajana 26

Julkinen rahoitus

- Kansallinen rahoitus (keskeisinä Helmi-, METSO-, NOUSU- ja AHTI-ohjelmat
- EU-rahoitus

Tavoitteet:

- Lisätään tietoisuutta ja osaamista biodiversiteettirahoituksesta sekä toimijoiden verkostoitumista ja yhteistyötä yhteisrahoitteisissa hankkeissa
- Päättyneiden hankkeiden opit, muun muassa onnistumiset ja epäonnistumiset, hyödynnetään uusissa hankevalmisteluissa ja esitellään ne hankerahoituksesta kiinnostuneille (erityisesti LIFE, LEADER, Interreg, ESR, EAKR).
- Priorisoidaan vaikuttavaa biodiversiteettityötä hankehauissa.

Rahoitusohjelmiin vaikuttaminen

Tavoitteet:

- Rahoituskauden 2028–2034 linjaukset EU-tasolla tukevat monimuotoisuuden turvaamisen toimenpiteitä
- Rahoitusohjelmia voidaan hyödyntää aiempaa laajemmin monimuotoisuutta tukevissa hankkeissa.
- Maakuntaohjelmissa ja pitkällä tähtäimellä maakuntasuunnitelmissa tunnistetaan luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja parantaminen osana alueiden vetovoimaa ja elinkeinoja vahvistavana toimena.
- Alueellisissa maaseudun kehittämissuunnitelmissa (CAP) nostetaan maaseudun ja maatalouden luonnon monimuotoisuus yhdeksi painopisteeksi.

Yksityinen rahoitus

Tavoitteet:

- Vahvistetaan Priodiversity LIFE -kumppaneiden ja muiden keskeisten toimijoiden yhteistä ja ajankohtaista tilannekuvaa yksityisen monimuotoisuusrahoituksen toimintatapojen kehittämisestä
- Lisätään yhteistyötä Priodiversity LIFE -hankekumppaneiden kanssa uusien rahoitusratkaisuiden edistämiseksi
- Lisätään keskustelua yksityisen rahoituksen roolista biodiversiteettitavoitteiden toimeenpanossa ja elinkeinojen kehittämisessä
- Kehitetään yksityisen rahoituksen pilottihankkeita ja toimintamalleja
- Kehitetään yksityisen biodiversiteettirahoituksen seurantaa

Täydentävät hankkeet

Tavoitteet:

- Vähintään 20 täydentävää hanketta
- Vuosina 2024-2031

Täydentävien hankkeiden suuntaa antavat reunaehdot

A. Priodiversity LIFE -hankkeen täydentävien hankkeiden tulee toteuttaa PAF-ohjelmaa tai tukea kansallista ennallistamissuunnitelmaa. (Priodiversity LIFE-hankkeen ja täydentävien hankkeiden tulisi johtaa PAF-ohjelman täysimääräiseen toteuttamiseen (pl. meri). HUOM! On mahdollista, että ennallistamissuunnitelma tulee syrjäyttämään PAF-ohjelman lähivuosina.)

B. olla alkanut 1.1.2022 jälkeen

C. tukea tiiviisti jotain Priodiversity LIFE -hankkeen tavoitteista, jotka ovat

   a. ekologisten verkostojen vahvistaminen,
   b. heikentyneiden elinympäristöjen tukeminen,
   c. yhteistyöverkostojen ja osaamisen vahvistaminen,
   d. tiedonhallinnan ja hankinnan kehittäminen,
   e. biodiversiteettirahoituksen mobilisoiminen

D. joko monistaa tai jatkokehittää Priodiversity LIFE -hankkeen toimenpiteiden tuloksia

E. tai toteuttaa PAF-ohjelman toimenpiteitä, jotka jäävät Priodiversity LIFE -hankkeen ulkopuolelle (pl. meri)

F. olla budjetiltaan yli 200 000 €

G. olla joko alueellisia, tai valtakunnallisia tai kansainvälisiä

Täydentävien hankkeiden teemat

Priodiversity LIFE –hanketta tiiviisti tukevia täydentäviä hankkeita halutaan valmistella alla olevista teemoista. Eri teemoja voidaan yhdistää täydentäviä hankkeita valmisteltaessa. Täydentävät hankkeet voivat olla myös sellaisia, joihin hankekumppanit eivät osallistu, kuten hankkeen ulkopuolisten maakuntien LUMO-ohjelmien toteuttaminen.

- ✓ Ennallistaminen ja luonnonhoito
- ✓ Luontotiedon tuottaminen, kokoaminen ja hyödyntäminen
- ✓ Ekologinen kompensaatio – yksityistä rahoitusta ennallistamiseen
- ✓ Hankkeen LUMO-ohjelmien toteuttaminen
- ✓ Maanomistajien neuvonta ja motivointi
- ✓ Vaikuttavuuden seurannan kehittäminen
- ✓ Hankkeen ulkopuolisten maakuntien LUMO-ohjelmien laatiminen ja toteuttaminen
- ✓ Maankäytön yhteensovittaminen
- ✓ Maanomistajien tukien tarkastelu ja rahoitusmallit
- ✓ OECM
- ✓ Maatalouden monimuotoisuuden tulosperusteiset tuet
- ✓ Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- ✓ Tietojärjestelmäkehitys ja datanhallinta
- ✓ Yritysten sekä yksityisten ja julkisten toimijoiden luontovastuun edistäminen
- ✓ Kansalaisten luontoyhteyden vahvistaminen
- ✓ Suojelualueiden kestävän käytön edistäminen
- ✓ Luontopolitiikan johdonmukaisuuden edistäminen

Tavoitteet – täydentävät hankkeet

- Vähintään 20 täydentävää hanketta
- Vuosina 2024-2031

Luontorahoitus liikkeelle - verkostotapaamiset

Tavoitteet:

- Saada liikkeelle vähintään 20 uutta hanketta
- Kasvattaa hankeosaamista
- Lisätä tietoa ja osaamista rahoituksesta ja rahoituksen hakemisesta
- Jakaa tietoa kokemusten ja hyvien esimerkkien avulla
- Vahvistaa yhteistyötä ja kumppanuuksia verkostoitumalla
- Saada mukaan uusia toimijoita.

Kiitos!

Tekstit Priodiversity LIFE ja Mosatonttu Oy. Kuvitus Vappu Ormio. 2022.

LUONTORAHOITUS LIIKKEELLE

TAUKO KLO 10.15-10.45

Varsinais-Suomen strategia 2040+

Luontorahoitus liikkeelle -tilaisuus 28.10.2025

Salla-Maria Lauttamäki
Varsinais-Suomen liitto

Varsinais-Suomen strategia on kartta maakunnan kehittämiseen

- Maakunnan strategia on asiakirja, joka esittelee maakunnan erityispiirteet, vahvuudet ja uhkatekijät, ja määrittelee, **mitä haluamme tavoitella tulevaisuudessa** ja millä keinoin sen saavutamme.
  - Pitkän tähtäimen visio ja kärkitavoitteet 2040
  - Toteuttamissuunnitelma: maakuntaohjelma 2026-2029
  - Innovaatio-ohjelma: älykkään erikoistumisen strategia 2026-2029

- **Laaja asiakenttä!** Kestävä elinvoima ja investoinnit, hyvinvoiva väestö ja yhteisöt, vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto, kokonaisturvallisuus, kansainvälisyys, alueiden saavutettavuus, työvoiman saatavuus, työllisyys, osaaminen ja sivistys…

Varsinais-Suomen strategian 2040+ vaikutus

- **Yhteisen valmistelun ja sitoutumisen kautta** strategia auttaa maakunnan toimijoita tunnistamaan yhteiset tavoitteet ja suuntaamaan resursseja niiden toteuttamiseen, ja vahvistamaan näin työn vaikuttavuutta.
  - mm. kunnat, korkeakoulut ja oppilaitokset, viranomaiset, järjestöt, kehittämisorganisaatiot ja yritykset…
- Strategian valinnat ohjaavat maakunnan viranomaisten toimintaa ja sitä, minkälaisia hankkeita rahoitetaan (lakisääteisyys).
- Varsinais-Suomen liitto kokoaa ja koordinoi strategiatyötä.

Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund

Visio 2040+

Varsinais-Suomi on yhteyksien rakentaja, joka kiinnittää Suomen länteen.

Läpileikkaavat teemat

- **Kestävä talous ja kilpailukyky**
  - Vastuulliset investoinnit, innovaatiovetoinen liiketoiminta, resurssitehokkuus, saavutettavuus
- **Kokonaisturvallisuus**
  - Resilienssi, huoltovarmuus, kriisinsietokyky, varautuminen, luottamus
- **Uudistumiskyky ja tulevaisuusvalmius**
  - Ennakoiminen, luovuus, kilpailukykyisyys, uteliaisuus
- **Luonto ja puhdas siirtymä**
  - Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus, resurssiviisaus, puhdas energiantuotanto, vastuullisuus

Luonto ja puhdas siirtymä

Läpileikkaava teema “Luonto ja puhdas siirtymä” korostaa Varsinais-Suomen **kehityksen riippuvuutta kestävästä ekologisesta perustasta**. Tavoitteena on hillitä ilmastonmuutosta, vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja siirtyä resurssiviisaaseen kiertotalouteen. Maakunnan hiilinielut ja -varastot huomioidaan maankäytön-suunnittelussa ja luonnonvarojen käytössä. Puhdas siirtymä edellyttää uusia ratkaisuja erityisesti energiantuotannossa.

Varsinais-Suomessa taloutta ei kehitetä luonnon kustannuksella. Vastuullisuus kertoo siitä, että työn vaikutukset nähdään nykyhetkeä kauemmas: maakuntaa kehitettäessä huomioidaan täällä tehtävän työn vaikutukset globaaleihinkin arvoketjuihin sekä tulevaisuuden hyvän elämän edellytyksiin. Vastuullisen ja kestävän toiminnan seurauksena luonto, ihmiset ja elinkeinot menestyvät ja voivat hyvin myös vuosikymmenten päästä.

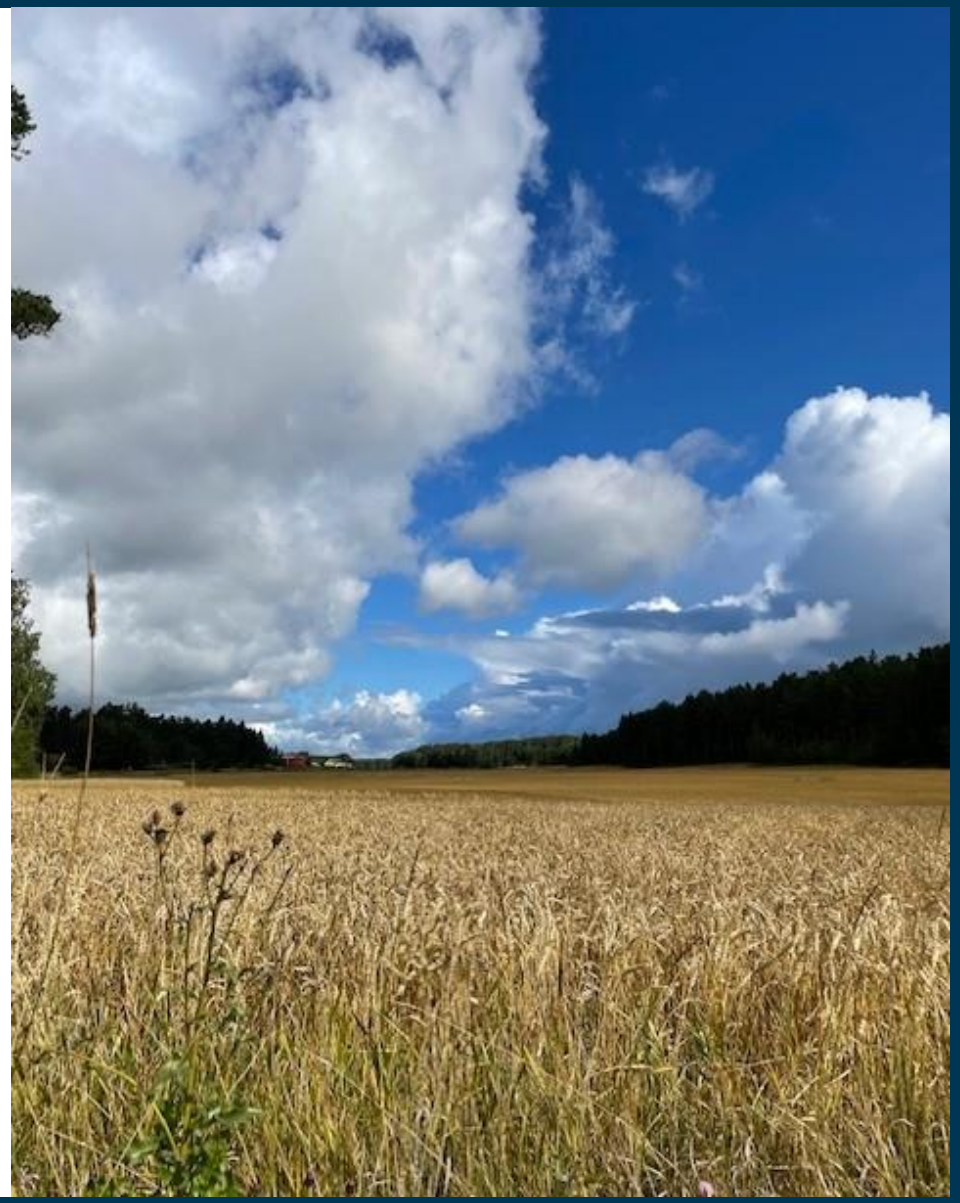

Kärkitavoite:
Kestävästi elinvoimainen Varsinais-Suomi v. 2040

- **Kasvuhakuinen yritystoiminta v. 2030**
  - Yritysten investointien ja kansainvälistymisen kasvu
  - Tuotekehityksen kasvu **v. 2026-2029**
- **Edistykselliset murrosteknologiat**
  - Datateknologioita hyödyntävä liiketoiminnan edelläkävijyys
  - Puolustus- ja kaksikäyttöteknologioiden kehittäminen
- **Kestävä ruoka- ja resurssitalous**
  - Vihreän ja puhtaan siirtymän hankkeiden käynnistyminen
  - Kiertotalouteen siirtyminen, päästöjen väheneminen
  - Kestävä ruoantuotanto ja kasvava jalostusaste

Kestävyys näkyy **vastuullisen liiketoiminnan ja uusien teknologioiden hyödyntämisessä**: data- ja digiteknologioiden avulla voidaan tukea energiatehokkuutta, resurssiviisautta ja vähähiilisyyttä ja avoimen datan ja tekoälyn hyödyntäminen luo pohjaa kestävyysratkaisuille.

Painotetaan **kestävää luonnonvarojen käyttöä** ja vihreän siirtymän mahdollisuuksia.

Luonto nähdään **osana alueen elinvoimaa**: luonnon monimuotoisuus, kiertotalous, uusiutuvat energiaratkaisut ja vähähiilinen tuotanto tukevat kestävää taloutta.

Kärkitavoite:

Ainutlaatuisen houkutteleva Varsinais-Suomi

- **Yrittäjä- ja osaajamyönteisyys**
  - Yritysten ja investoijien hyvä sijoittua
  - Työmahdollisuudet houkuttelevat osaajia
  - Korkeakoulut ja ammatilliset oppilaitokset houkuttelevia
- **Toimivat ja kilpailukykyiset liikenneyhteydet**
  - Kansainvälisen liikenteen ja huoltovarmuuden ytimessä
    - Läntiset matkaketjut
    - Logistiikan, elinkeinoelämän ja asumisen tarpeet
    - Länsirata
    - TEN-T -verkoston päivitys, kiinteä yhteys
- **Erottuva elämys- ja kulttuuritoiminta**
  - Erotumme myönteisesti
  - Saaristo, luonto- ja kulttuurikohteet vetovoimaisia

Liikenne ja ilmastovaikutukset: **liikenneyhteyksien kehittämisessä painotetaan kestävyyttä, vähäpäästöisyyttä ja turvallisuutta**, ja matkustamisen ilmastovaikutukset tunnistetaan ja niitä pyritään vähentämään
Kestävä matkailu: luontomatkailu, uudistava matkailu, kestävä liikkuminen ja maisema-arvot sidotaan vastuulliseen kehittämiseen.

Luonto vetovoimatekijänä ja houkuttelevuuden perustana: Varsinais-Suomi erottuu *elävän saariston, monimuotoisuuden ja luontoympäristöjen* ansiosta.

Kestävyys liittyy erityisesti siihen, että alueen houkuttelevuutta rakennetaan luonnon ja kulttuuriperinnön säilyttämisen varaan, ei kuluttamalla niitä loppuun.

Kärkitavoite:

Varsinais-Suomi sinua varten

- **Osaava kansalaisuus**
  - Sivistysmaakunta, jossa koulutus ja elinikäinen oppiminen arvossa
  - Oppilaitoksista valmistuneet jäävät ja työllistyvät maakuntaan
- **Hyvinvointi ja hyvä elämä**
  - Voimme hyvin
  - Varautuminen ja keskinäinen luottamus vahvaa
  - Elinympäristöt tukevat hyvää elämää
  - Lähijunaliikenne matkaketjujen perustana
- **Monimuotoinen luonto ja yhteinen kulttuuriympäristö**
  - Saaristomeren tila paranee
  - Luonnon itseisarvo tunnustetaan, monimuotoisuus vahvistuu
  - Parhaat kulttuuripalvelut ja kulttuuriympäristöt

Luonto ja kestävyys näkyvät **hyvinvoinnin ja arjen laadun näkökulmasta**: luonnonläheisyys, terveellinen ympäristö ja saavutettavat viheralueet tukevat asukkaiden hyvinvointia.

Kestävyys tarkoittaa myös, että **elinympäristöä kehitetään** pitkäjänteisesti niin, että se palvelee sekä nykyisiä että tulevia sukupolvia.

Tunnistetaan, että **luonnolla on itseisarvo** sen lisäksi että luonnon arvo liitetään osaksi ihmisten arkea, kuten lähiluonto, virkistysalueet ja kestävät liikkumismahdollisuudet

Erityisesti tavoiteryhmässä "monimuotoinen luonto ja yhteinen kulttuuriympäristö" on vahva fokus luonnon tilaan, ennallistamiseen, biodiversiteettiin ja kestävään kulttuuri- ja matkailutoimintaan.

Kärkitavoite:
Varsinais-Suomi sinua varten

- **Osaava kansalaisuus**
  - Sivistysmaakunta, jossa koulutus ja elinikäinen oppiminen arvossa
  - Oppilaitoksista valmistuneet jäävät ja työllistyvät maakuntaan
- **Hyvinvointi ja hyvä elämä**
  - Voimme hyvin
  - Varautuminen ja keskinäinen luottamus vahvaa
  - Elinympäristöt tukevat hyvää elämää
  - Lähijunaliikenne matkaketjujen perustana
- **Monimuotoinen luonto ja yhteinen kulttuuriympäristö**
  - Saaristomeren tila paranee
  - Luonnon itseisarvo tunnustetaan, monimuotoisuus vahvistuu
  - Parhaat kulttuuripalvelut ja kulttuuriympäristöt

- Varsinais-Suomi etenee kohti **luontopositiivisuutta**.
- Edistetään Varsinais-Suomen **maaseutumaiseman ja monimuotoisen perinneympäristön kehitystä** ja historiallisten kerrostumien säilymistä.
- Tunnistetaan maankäytön kehittämiskohteiden **haitalliset luontovaikutukset ja minimoidaan rakentamisesta aiheutuva luontoarvojen heikentyminen**.

Älykkään erikoistumisen strategian painopisteet (innovaatioalat)

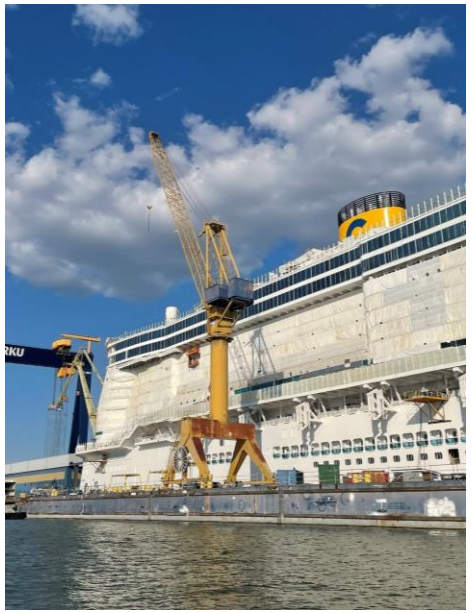

Merelliset ratkaisut

Ruoka-innovaatiot ja ruokaturva

Vaativat terveys-ratkaisut

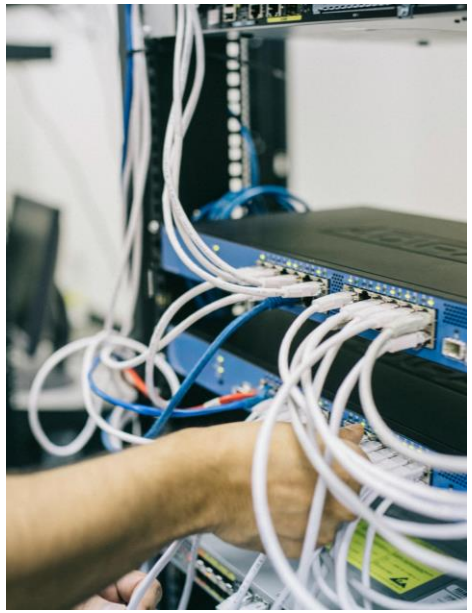

Älykkäät ratkaisut

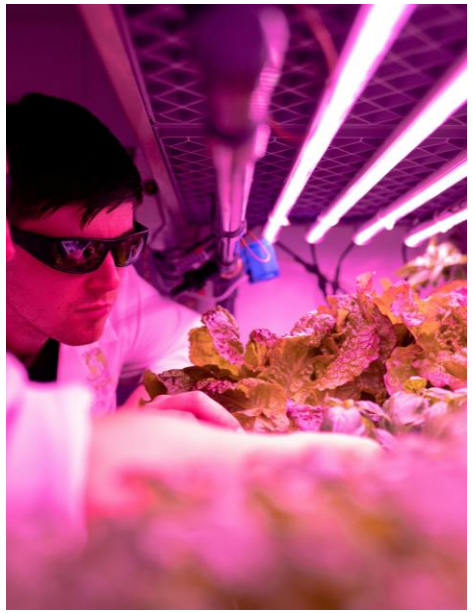

Talouden kestävyys-siirtymä

Strategian toteutus

- Varsinais-Suomen strategiaa toteutetaan sidosryhmien ja maakunnallisten verkostojen toimesta.
- Strategian toimenpiteitä voidaan toteuttaa sekä osana toimijoiden omaa perustehtävää että kehittämishankkeiden kautta.
- Varsinais-Suomen liiton ja ELY-keskusten tarjoama hankerahoitus toimii usein aluekehittämisen pohjana: **EAKR, ESR+**, **EMKVR**, **AKKE**. **Maaseuturahoitus** ja **Ekosysteemirahoitus** ovat tärkeässä roolissa.
- Yhä suurempi osa hankerahoituksesta tulee EU:n muista rahoitusohjelmista: **Interreg, Horisontti Eurooppa**, **Innovaatio-ohjelmat, Erasmus+**, **European Urban Initiative**...

Miten toteutusta seurataan?

- Maakuntien **EVP-indeksi** (tilastopohjainen)
- Varsinais-Suomen **barometri** (kysely)
- Verkostojen tekemä **toteutumisen arviointi** (asiantuntijat verkostoissa)
- **Rahoitusportfoliot** (rahoitusasiantuntijat)
- **Tilastoseuranta** Lounaistiedon kautta

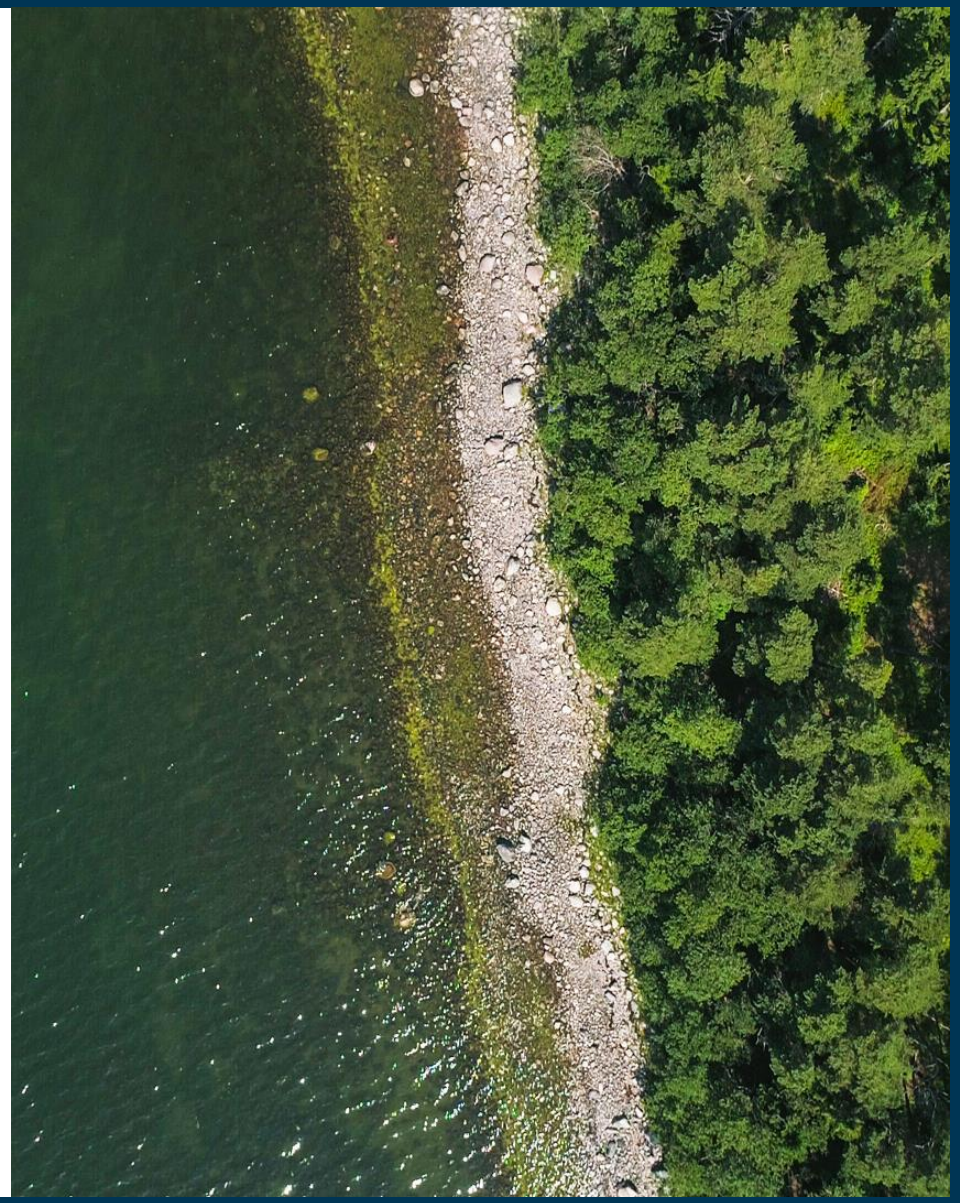

Seuraavat askelet valmistelussa

Kommenttikierros päättyi 20.10.2025:
50+ kommenttia organisaatioilta
20+ asiantuntijoilta / yksityishenkilöiltä

Kierroksen perusteella tehdään nyt tarvittavat **muokkaukset** ja viimeistellään ehdotus strategiaksi.

- **8.12. Maakuntavaltuusto käsittelee ja hyväksynee strategian**
- **1.1.2026 toteutus alkaa → 2029**
- SEURAAVAA OHJELMAKAUTTA 2030-2033 ALETAAN VALMISTELLA v. 2028 lopussa.

Varsinais-Suomi on yhteyksien rakentaja, joka kiinnittää Suomen länteen.

EU:n maaseuturahoitus 2023-2027 / kommenttipuheenvuoro

Johanna Mattila, ryhmäpäällikkö

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Euroopan unionin osarahoittama

EU:n maatalous- ja maaseuturahoituksella tuetaan maataloutta ja maaseutua

- EU:n maatalouspolitiikan (CAP27) tavoitteena on
  - turvata kansalaisille ruoka,
  - viljelijöille kohtuullinen elintaso,
  - edistää ympäristö- ja ilmastoystävällisiä käytäntöjä ja
  - tehdä maaseudusta hyvä paikka asua.
- Suomessa EU:n maatalouspolitiikkaa toteutetaan kansallisen osin EU-rahoitteisen strategiasuunnitelman (CAP-suunnitelma) kautta.
- EU:n maatalous- ja maaseuturahoituksesta maksetaan tukia viljelijöille ja rahoitetaan **maaseudun kehittämistä**.
- Koko Suomesta maaseutua on 95 %
- CAP27 kaudella korostuvat **aktiivinen ruuantuotanto, ilmasto- ja ympäristöviisas maatalous ja uudistuva ja monipuolinen maaseutu**.

- Maatalouden suorat tuet
- Sektoritoimet
- Ympäristökorvaukset
- Ei-tuotannolliset investoinnit
- Luonnonmukainen tuotanto
- Luonnonmukaisen tuotannon korvaukset
- Eläinten hyvinvointikorvaukset
- Maatalouden investoinnit ja aloitustuet
- Maaseudun yritysrahoitus
- Palveluiden kehittäminen
- Osaamisen kehittäminen
- Innovaatiot ja yhteistyö
- Digitalisaatio
- Paikallinen kehittäminen (Leader)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Euroopan unionin osarahoittama

EU:n maaseuturahoituksen erityistavoitteena 2023-2027 on edistää

- **ilmastomuutoksen** hillitsemistä ja sopeutumista sekä kestävää energiaa
- **kestävää kehitystä ja luonnonvarojen**, kuten veden, maaperän ja ilman tehokasta **hoitoa**
- **luonnon monimuotoisuuden** suojelemista ja ekosysteemipalveluja sekä säilyttää elinympäristöjä ja maisemia
- Ilmasto- ja ympäristötoimien vaikuttavuutta lisätään ja varoja kiintiöidään näihin toimiin tavoitteiden toteuttamisen varmistamiseksi.
    - Esimerkiksi ELY-keskuksilla erillinen rahoituskiintiö yleishyödyllisille ympäristö- ja ilmastoinvestoinneille

EU:n maaseuturahoitusta myöntävät ELY-keskukset ja Leader-ryhmät

- **ELY-keskusten alueelliset** maaseudun kehittämissuunnitelmat antavat suuntaviivat EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP27) toteuttamiselle maakuntatasolla
  - Alueiden erityispiirteiden huomioiminen, strategiset painopisteet, aluekohtaiset myöntövaltuudet, linjaukset
- **Leader-ryhmät** myöntävät EU:n maaseuturahoitusta **paikallisen** kehittämisstrategian mukaisesti
  - paikallisten erityispiirteiden huomioiminen, strategiset painopisteet, omat myöntövaltuudet, linjaukset, tarkoituksenmukaisuusharkinta
- Alueelliset yhteistyösopimukset ELY-keskusten ja Leader-ryhmien välillä
- Maaseuturahoitus on harkinnanvaraista tukea (1325/2022 8 §)
- ELY-keskusten maaseutuasiat elinvoimakeskuksiin 1.1.2026-
- [Alueelliset sivustomme - Maaseutu.fi]

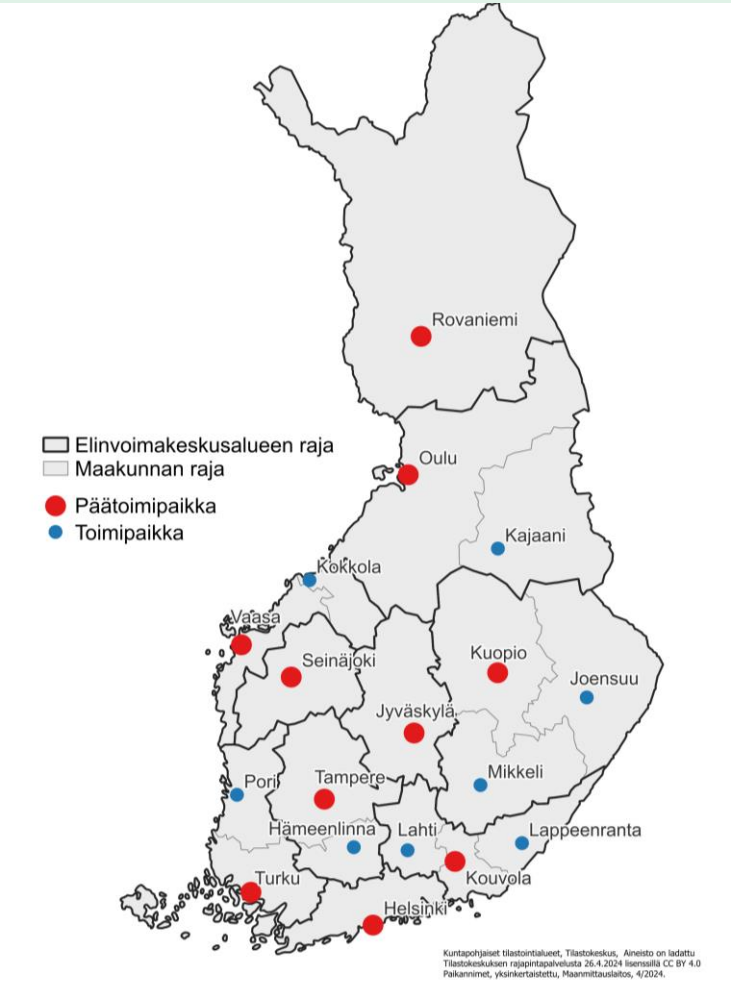

www.ely-keskus.fi

EU:n maaseuturahoituksen hanketukien välineet luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi

Yhteistyöhankkeet	Investoinnit (korvamerkitty rahoitus)
Yhteistyötoimet **luonnonvarojen** kestävään hoitoon	Yleishyödylliset investoinnit **luonnonvarojen** kestävään hoitoon Yleishyödylliset investoinnit luonnon **monimuotoisuuden** edistämiseksi
Koulutus, tiedonvälitys, älykkäät kylät, pienhankkeet, sosioekonomiset / toimintaympäristön yhteistyö- ja investointihankkeet	

- Seuraava elinvoimakeskusten valtakunnallinen valintajakso päättyy 31.1.2026
- Lisäksi alueilla voi olla teemahakuja kuten Uudellamaalla, Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa -15.11.2025 saakka
- Leader –ryhmien valintajaksot päätetään ryhmäkohtaisesti

Maaseutualueiden kestävyys ja elinvoimaisuus sekä asuinympäristöjen monimuotoisuus

- Maaseudun luontoympäristön ennallistamis-, kunnostus- ja hoitotoimet
- Erilaisten elinympäristöjen tilan parantaminen ja säilyttäminen
- Kylämaisemien monimuotoisuus
- Erilaiset ekosysteemipalvelut
- Pienvesien kunnostustoimet
- Vieraslajien poisto
- Ympäristökasvatus ja osaamisen vahvistaminen eri kohderyhmissä
- Pilotointeja, menetelmäkehitystä, demonstraatioita
- Asukkaille, yhdistyksille ja yrittäjille ideoita ja virikkeitä uusista yhteistyö- ja liiketoimintamahdollisuuksista

Kuvat: @maaseutuverkosto (yllä), KEHA-keskus (alla)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Euroopan unionin osarahoittama

Esimerkkejä maaseudun hanketuista

- **Porisevat porstuat ja pohjoiset kulttuurimaisemat**

Porisevat porstuat ja pohjoiset kulttuurimaisemat - Maaseutuverkosto

- **Niittyjen lumoa ja kestävää hoitoa (NiittyHOI)** -hankkeen päätavoitteina on parantaa perinnebiotooppien hoidon laatua ja jatkuvuutta sekä lisätä kestävästi niittyjen hoitoa ja edistää rantaluonnon tuntemusta.

Niittyjen lumoa ja kestävää hoitoa (NiittyHOI) - Maaseutuverkosto

- **Kuusinkijoen lumo** -hankkeessa seurataan ja mallinnetaan pienipiirteisen jokielinympäristön alkavaa palautumista täysin kuivillaan olevasta, jo maaelinympäristöksi muuttuneesta tilasta takaisin merkittäviä luontoarvoja omaavaksi vesiluontotyypiksi.

KUUSINKIJOEN LUMO – Luonnon monimuotoisuuden seuranta - Maaseutuverkosto

- **Karhunperkko III leikkikenttä (teema: luonnon monimuotoisuus)**
- **Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelmasta rahoitettu yhteensä 14 hanketta luonnon monimuotoisuuden teemasta**

Etusivu - Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma - ELY keskus

- **Keke tulee kylään – älykkään sopeutumisen yhteisöt Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla**

Keke tulee kylään – älykkään sopeutumisen yhteisöt Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla - Maaseutuverkosto

- Hankerekisteri - Maaseutuverkosto

Kuva: Kaija Joki-Sipilä

Luonnon monimuotoisuutta ja vesiensuojelua elinkeinojen kehittämishankkeissa

Kuvan alareunassa näkyy integroitu suojavyöhyke ja sen vieressä vesiensuojelukosteikko, jonka tarkoituksena on pidättää vedessä olevia ravinteita ja kiintoainesta ennen kuin vesi laskee Piikkiönlahteen. Vesi laskee kosteikolle kasvihuoneilta, pelloilta sekä eläinten jaloittelutarhalta. Kosteikot ovat tärkeitä myös luonnon monimuotoisuudelle.

Kuva: Janica Vilen

Saaristossa lasketaan hotelliaamiaisten luontojalanjälkeä

04.06.2025 17:52

Varsinais-Suomen matkailusektori on äärimmäisen riippuvainen saaristoluonnon tarjoamista vetovoimatekijöistä. Siksi matkailuala haluaa torjua Saaristomerellä tapahtuvaa luontokatoa uuden tutkimustiedon valossa. Yksi mahdollisuus luontokadon torjuntaan löytyy ruokalautaselta.

- Yrittäjien osaamisen lisääminen ja Yhteistyöverkostot
- Luomutuotannon kehittäminen
- Ruokajärjestelmän kehittäminen
- Kestävän matkailun kehittäminen
- Maaseudun ekosysteemispalveluiden edistäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Euroopan unionin osarahoittama

Aktiivinen vuoropuhelu rahoittajien ja hallinnonrajojen ylitse on keskeistä, jotta eri alojen ASIANTUNTIJUUS sekä rahoituksen YHTEENSOVITUS ja VAIKUTTAVUUS saadaan täysimääräisesti hyödynnettyä luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi maaseutualueilla.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Euroopan unionin osarahoittama

Johanna Mattila
johanna.mattila@ely-keskus.fi
+358 29 502 3092

Maaseuturahoituksen kollegat ELY-keskuksissa ja Leader-ryhmissä Alueelliset sivustomme - Maaseutu.fi

Kommenttipuheenvuoro säätiönäkökulmasta

Luontorahoitus liikkeelle 28.10.2025

Toimitusjohtaja, dosentti Liisa Suvikumpu, Säätiöt ja rahastot ry
@saatiotrahastot

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

Säätiölukuja Suomesta

Rekisteröityjä säätiöitä n. 2 700, joista n. 800 jakaa apurahoja, loput toiminnallisia.

Vanhimmat edelleen toimivat säätiöt ovat 1700-luvulta; uusia tulee n. 35 kpl / v

Omaisuus yhteensä: yli 20 mrd €

Mediaanikoko: n. 1,5 milj. €

Tuki yhteiseksi hyväksi lähes 0,6 mrd € vuodessa

Euroopassa yli 175 000 säätiötä, joiden rahoitus 76 miljardia €/v.

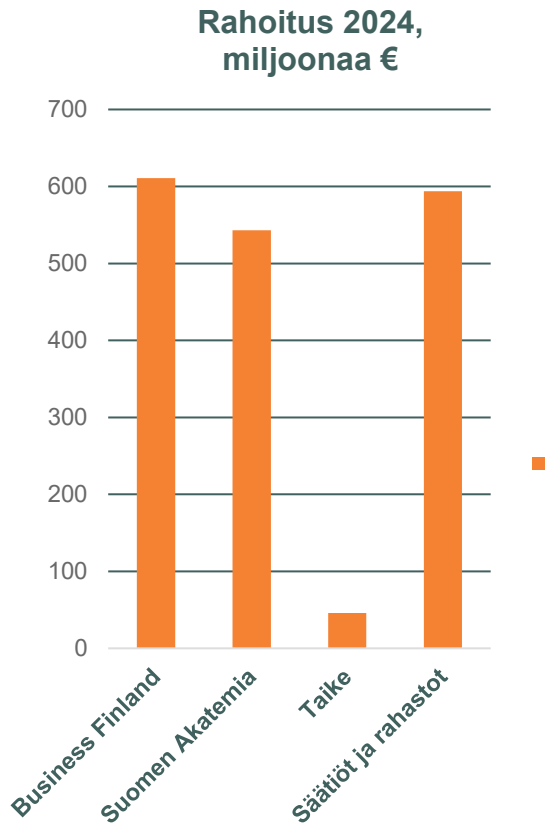

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

Säätiöt tukivat tiedettä, taidetta ja muuta yhteiskunnan kehittämistä 594 M€:lla 2024

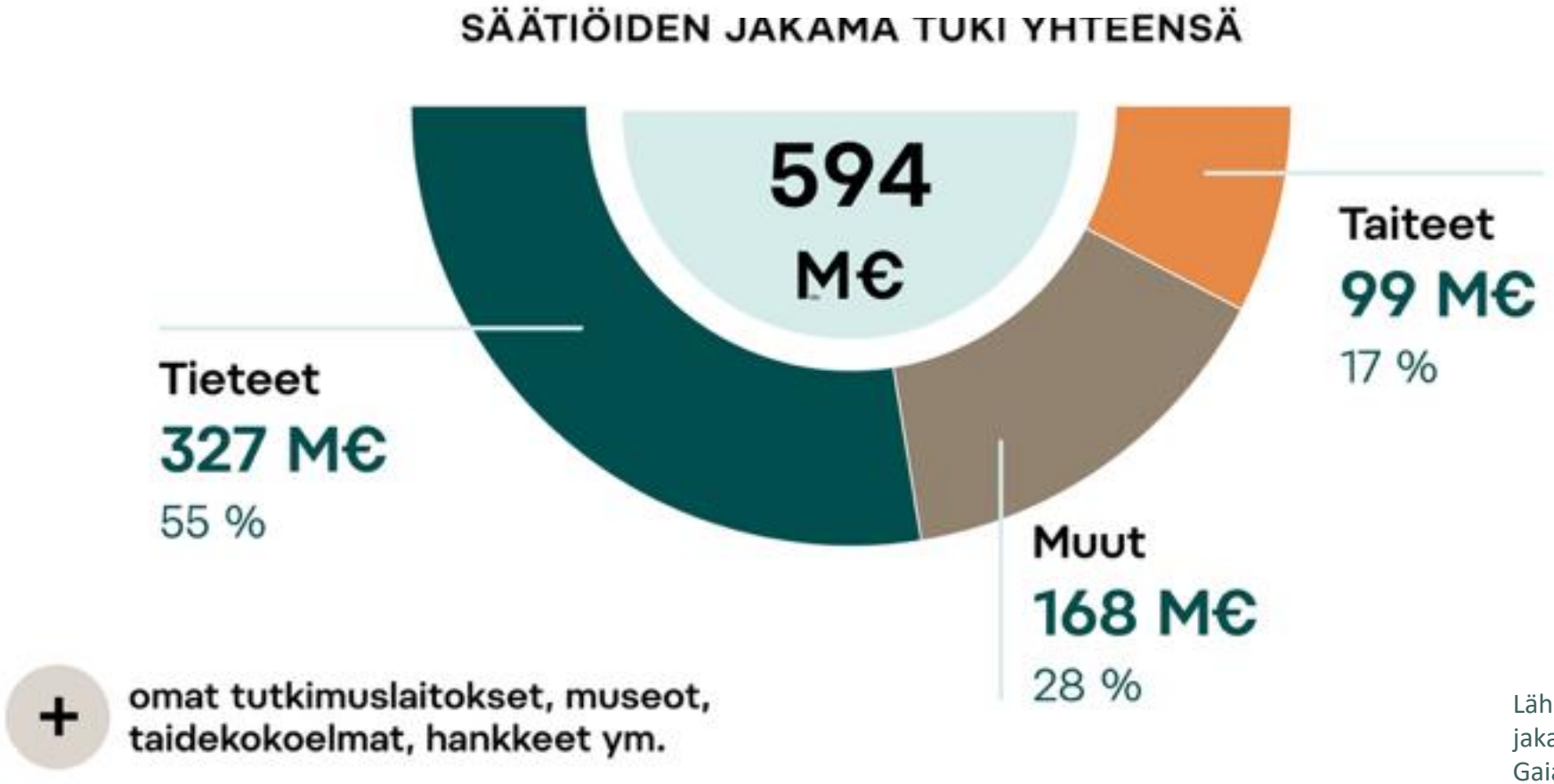

Lähde: Selvitys säätiöiden vuoden 2023 tuen jakautumisesta.
Gaia Consulting, 2024.

Tieteessä ylivoimaisesti eniten tukea säätiöiltä saavat lääke- ja terveystieteet

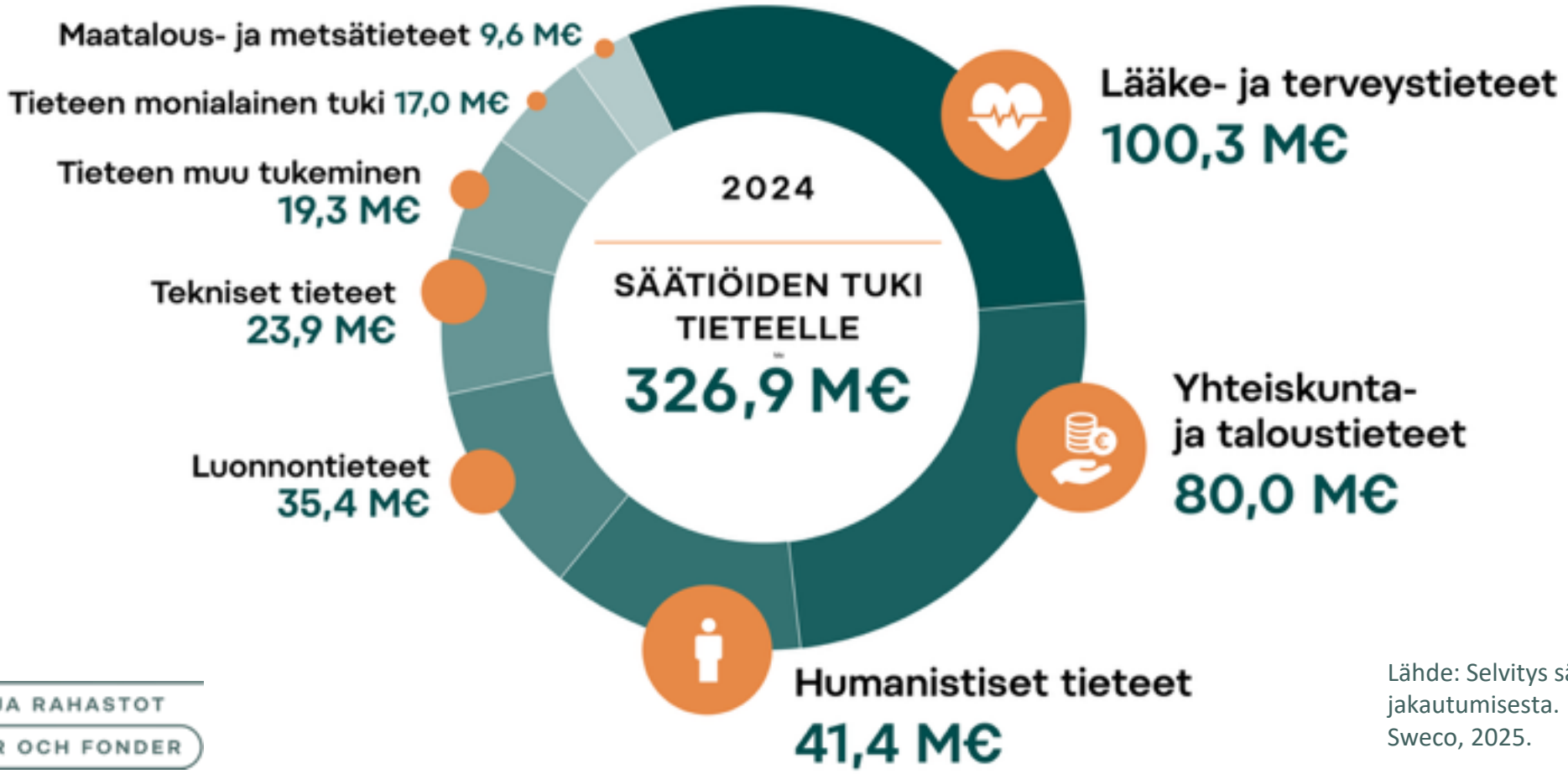

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

Lähde: Selvitys säätiöiden vuoden 2024 tuen jakautumisesta.
Sweco, 2025.

Taiteessa eniten tukea sai musiikki

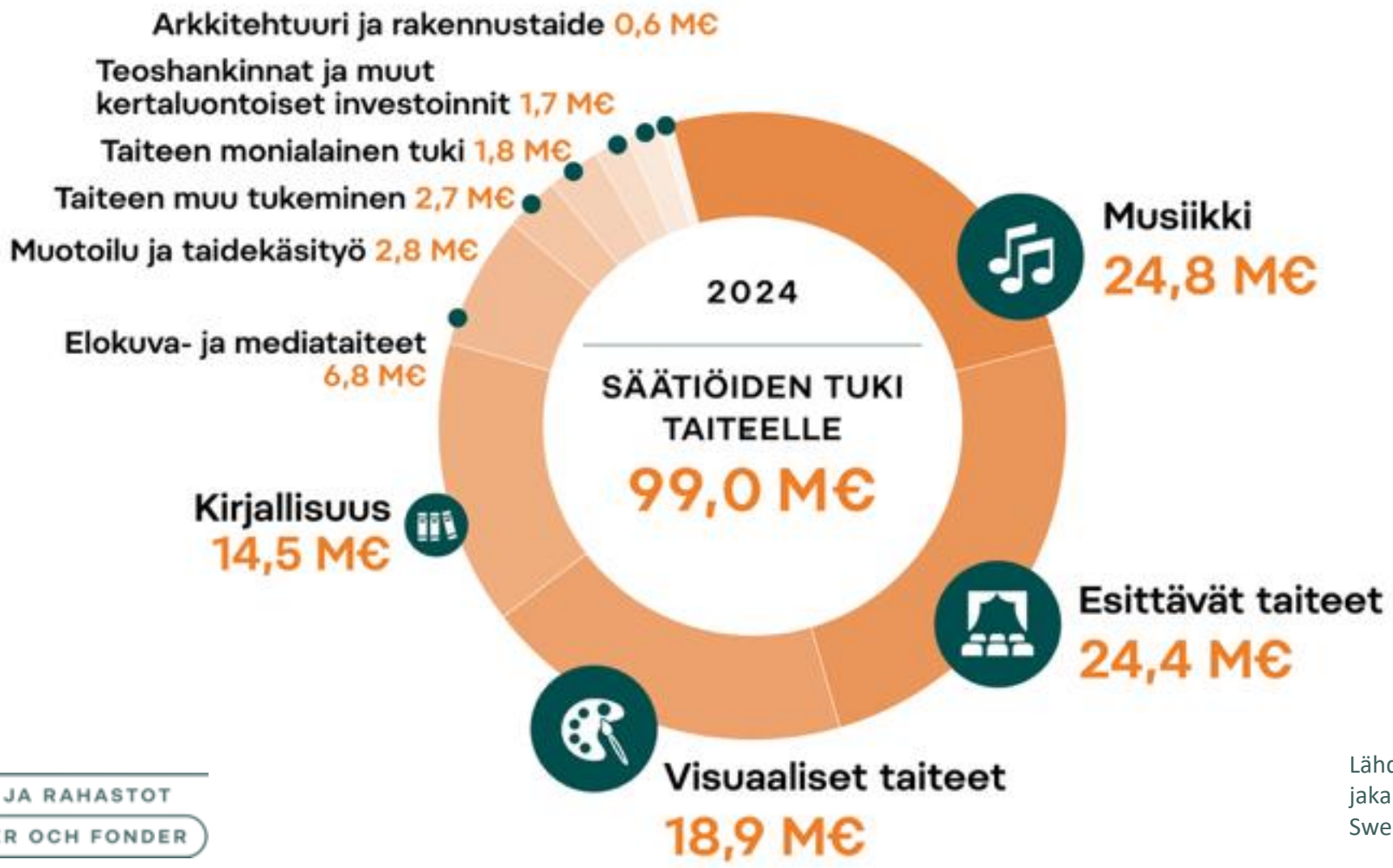

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

Lähde: Selvitys säätiöiden vuoden 2024 tuen jakautumisesta.
Sweco, 2025.

Säätiöt tukevat kansalaisyhteiskuntaa

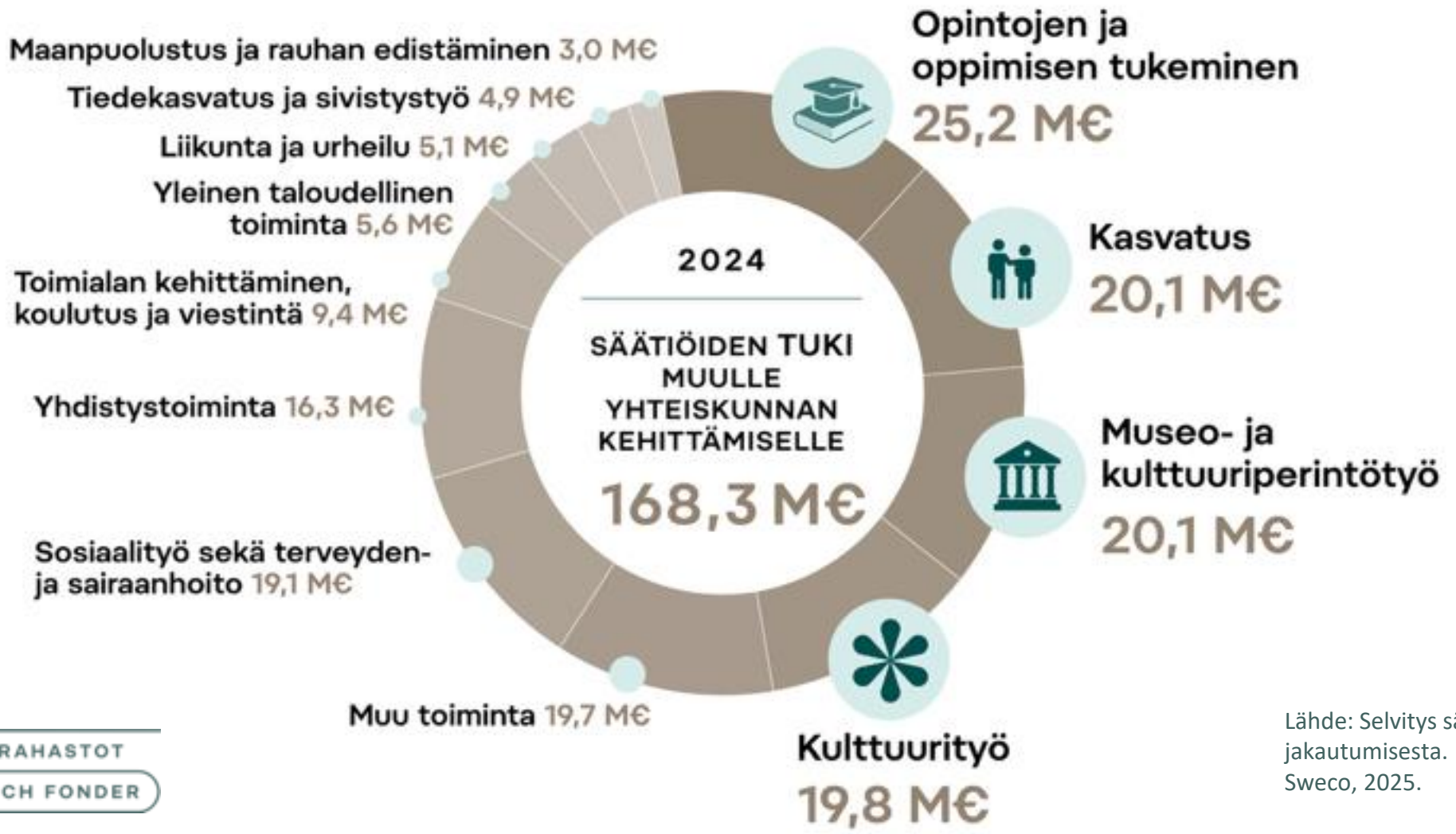

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

Lähde: Selvitys säätiöiden vuoden 2024 tuen jakautumisesta.
Sweco, 2025.

Säätiöiden jakama tuki 2020-luvulla

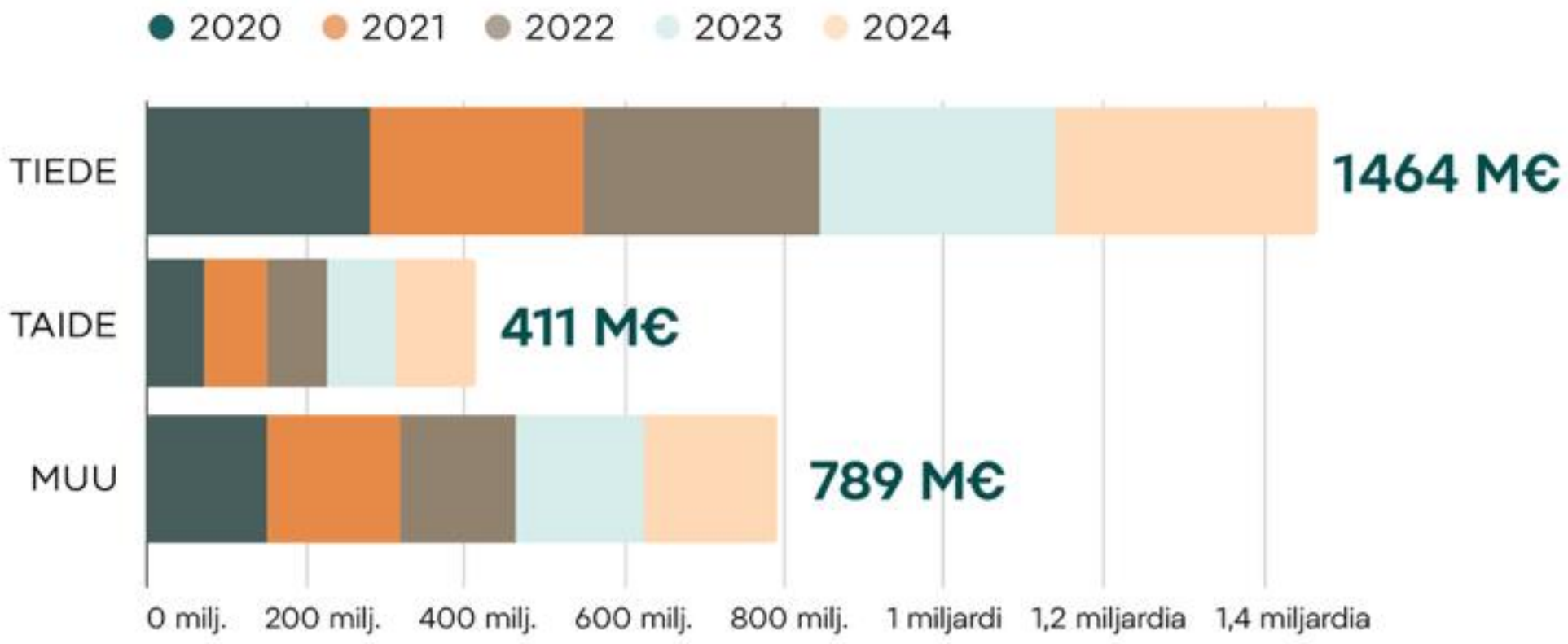

Lähde: Selvitykset säätiöiden vuosien 2020-2024 tukien jakautumisesta (2021-2025)

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

25 eniten tarkoituksensa toteuttamiseen varoja käyttänyttä yksityistä apurahasäätiötä ja -rahastoa 2024, M€

1. Suomen Kulttuurirahasto	69,6
2. Koneen Säätiö	58,8
3. Jane ja Aatos Erkon säätiö	47,2
4. Svenska kulturfonden	46,2
5. Sigrid Juséliuksen Säätiö	27,5
6. Stiftelsen för Åbo Akademi	22,2
7. Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.	16,7
8. Jenny ja Antti Wihurin rahasto	16,0
9. Syöpäsäätiö	15,1
10. Föreningen Konstsamfundet r.f.	14,7
11. Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne	14,3
12. Helsingin yliopiston rahastot	9,4
13. Emil Aaltosen Säätiö	7,6
14. Saastamoisen Säätiö	6,7
15. Liikesivistysrahasto	6,3
16. Alfred Kordelinin säätiö	6,3
17. Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiö	6,0
18. Teollisuuden ja Työnantajain keskusliiton (TT)-säätiö	5,7
19. Suomalainen tiedeakatemia, Viljo, Yrjö ja Kalle Väisälän rahasto ja Emil Öhmanin säätiö	5,6
20. Tiina ja Antti Herlinin säätiö	5,6
21. Svenska folkskolans vänner r.f.	5,4
22. Maa- ja vesitekniikan tuki ry.	5,3
23. Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse	4,9
24. Lastentautien tutkimussäätiö	4,7
25. William Thurings Stiftelse	4,3

= yhteensä **432,2** miljoonaa euroa kaikkien suomalaisten hyväksi

Jeff Bezos lahjoitti 10 miljardia dollaria ilmastonmuutoksen torjuntaan helmikuussa 2020. Vaikka lahjoitus on mittava, vuosittain maailmassa tuetaan fossiilista energiaa 7 000 miljardilla dollarilla (IMF).

Säätiöiden tyypilliset rahoitustavat

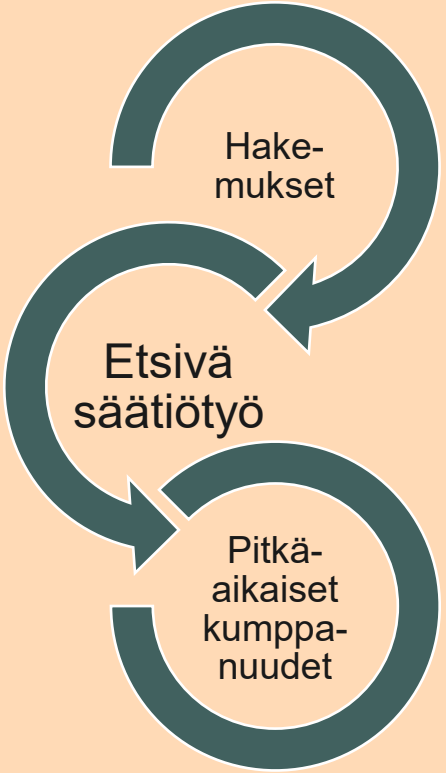

Henkilökohtaiset apurahat + palkinnot

verovapaa
työskentely-
apuraha
4 kk-4 v

matkakulut,
hankinnat etc.

Hankerahoitus (työryhmät, tutkimuslaitokset)

projektit, tapahtumat,
muut määräaikaiset

start-up
-rahoitus

hallinnolliset kulut, (pieni)
infra

Suuret hankkeet (instituutiot, yhteisöt)

pääomitus, matching
funding, PPP

”iso infra”

SIB / PRI
Social Investment Bond & Program
Related Investments

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

Säätiöissä pieni henkilöstö **> tehokkuus sekä valmiit, loistavat ja isot ideat kiinnostavat.**

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

YHTEYSTIEDOT SVE / ENG

https://saatiotrahastot.fi/ilmasto-ja-ymparisto/

MEISTÄ | TIETOA SÄÄTIÖISTÄ | KESTÄVYYS JA ESGC | APURAHAN HAKIJALLE | YHTEISTYÖ | JUTTUARKISTO

Säätiöiden ilmasto- ja ympäristötoimet

Ilmastokriisi ja luontokato vaikuttavat jokaiseen. Tulevaisuutta ei voi suunnitella ottamatta huomioon planeetan perustavanlaatuisia, ihmiskunnan aikaansaamia muutoksia. Viimeistään vuonna alkanut 2020 pandemia ja äärisäät ovat havahduttaneet meidät kaikki siihen, että luonnon mekanismien muutoksilla on arvaamattomia vaikutuksia ihmisen hyvinvoinnin perustaan, terveyteen ja talouteen.

Ilmaston lämpeneminen ja kuudes sukupuuttoaalto vaativat kiireellisiä toimia, jotta voimme välttää globaalin kriisin.

Tunnemme jo monia ratkaisukeinoja, mutta meidän on tarttuva niihin nyt: kaikilla elämänaloilla on mahdollista tehdä pieniä ja suuria parantavia toimia. Kulttuurinmuutoksen, tutkimuksen, lainsäädännön, verotuksen ja suositusten avulla voimme yhteisin teoin siirtyä kestävään ja hyvinvointia edistävään yhteiskuntaan.

Lue lisää

- Tulevaisuuden älykkäämmät ja vihreämmät säätiöt?
- Säätiöt ja rahastot ry: Säätiöiden toimintaympäristöanalyysi 2024
- YK: Global Sustainable Development Report 2023
- Euroopan komissio: 2023 Strategic Foresight Report

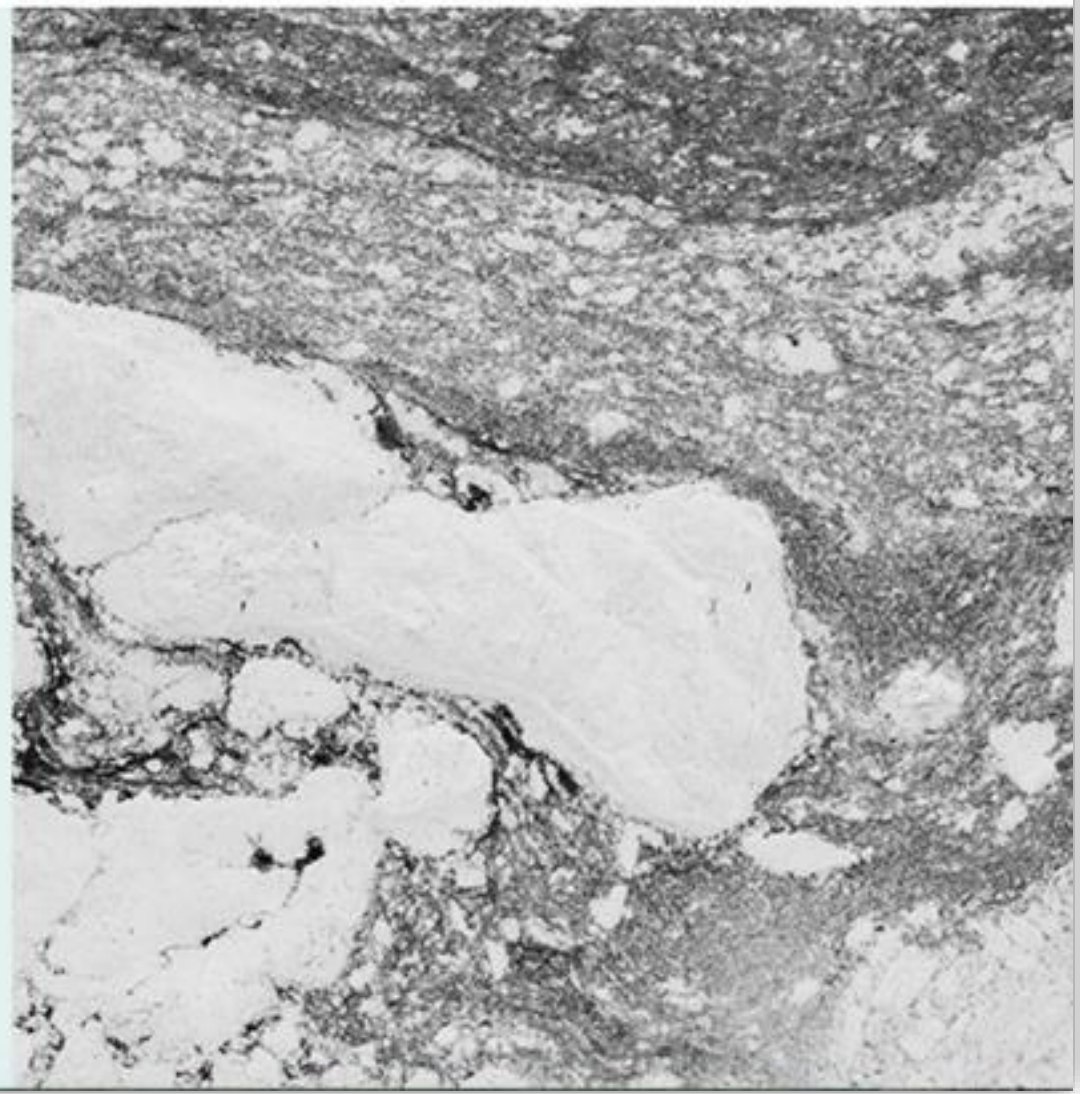

SÄÄTIÖT
STIFTELSE

Lähtökohtia säätiöiden luontorahoitukselle

- Suomessa noin 800 apurahoja jakavaa säätiötä, jotka sijoittavat vuosittain yhteiseen hyvään noin 0,6 mrd €.
- Toimivat pitkän aikavälin vakailla taseilla, riippumattomina julkisesta taloudesta; voivat ottaa riskejä, testata uusia malleja ja toimia katalyyttinä.
- Luonto ja kestävyys nousseet säätiökentän prioriteeteiksi (esim. Puistokatu4, Sininen pallo, Litigaatiosäätiö, Metsän puolella etc) pitkän linjan tukijoiden (Nessling ym) rinnalle.
- Säätiöt etsivät vaikuttavia, yhteistyöhön perustuvia ratkaisuja, joissa voidaan yhdistää tiede, kansalaiset ja yritykset sekä julkinen raha.

Mitä säätiöiden näkökulmasta kannattaa ymmärtää

A. **Säätiöt eivät ole julkisen rahoituksen korvaajia**
Ne vahvistavat ja katalysoivat sekä mahdollistavat riskinottoa ja kokeiluja. Voivat käyttää taseen molempia puolia rahoitukseen; toimivat aina yhteiseksi hyväksi, ei jonkun eduksi.

B. **Säätiöillä on omat tarkoituksensa ja päätöksentekonsa**
Varat on käytettävä sääntömääräiseen tarkoitukseen, joten luontorahoituksen on linkityttävä säätiön missioon (esim. kulttuurimaisema, tutkimus, hyvinvointi, koulutus).

C. **Vaikuttavuus ja luottamus ovat ratkaisevia**
Luontorahoitus ei saa näyttäytyä poliittisena tai instrumentaalisena, vaan yhteisenä arvona. Lisäksi identifioitava osuvat kumppanit, läpinäkyvät rakenteet ja pitkä aikajänne.

D. **Säätiöt toimivat ekosysteemeissä**
Kiinnostavia ovat yhteistyöhankkeet, joissa on mukana tiede, kunnat, kansalaiset ja yritykset. Parhaiten toimivat hankkeet, jotka tuottavat uusia toimintamalleja ja osaamista tai luovat systeemistä muutosta, ei vain raportteja.

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

Luontorahoituksessa säätiöt voisivat…

- tukea osaamisen ja tutkimuksen kehittämistä.
- osallistua paikallisiin ja alueellisiin hankerahoituksiin, joissa luonto, kulttuuri ja yhteisöt kohtaavat.
- sijoittaa vaikuttavuusrahastoihin, joissa luontokriteerit on osa sijoitusstrategiaa. > onko näitä???
- osallistua biodiversiteettirahoitushubin verkostoihin ja yhteiskehittämiseen.
- tukea viestintää, koulutusta ja yhteiskunnallista keskustelua luonnon arvosta.
- saada itse ”opetusta” luontorahoituksen mahdollisuuksista.

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteista osuisivat erityisesti:

- sisällytetään luontotieto taloudelliseen päätöksentekoon (tavoite 14)

- vahvistetaan innovaatioiden sekä teknisen ja tieteellisen yhteistyön kehittämistä, teknologian yhteiskehittämistä ja yhteisiä tieteellisiä tutkimusohjelmia ja seurantavalmiuksia (20)

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

LUONTORAHOITUS LIIKKEELLE

LOUNASTAUKO KLO 12.00-13.00

Yritysyhteistyön mahdollisuudet

Erilaiset yhteistyömallit yritysten kanssa

Anni Lahtela, kehittämisasiantuntija, Valonia

VALONIA

Kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaatio

Kuntien yhteinen, puolueeton organisaatio, joka toimii kuntien kestävän kehityksen ja ilmastotyön tukena

- Toiminta-alueena koko Varsinais-Suomi , 27 kuntaa
- Toimimme osana Varsinais-Suomen liittoa

Laaja-alainen asiantuntijaorganisaatio

- 15 – 20 työntekijää, henkilömäärä ja asiantuntemus vaihtelevat projektitilanteen muka an

Useita teemakokonaisuuksia

- energia, vesiensuojelu, kiertotalous, kestävä liikkuminen, ympäristökasvatus, v astuulliset hankinnat, osallisuus, ympäristöviestintä

VALONIA

Luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen on todettu uhkaavan perustavanlaatuisesti maapallon ekosysteemien kantokykyä ja noin puolet Suomen luontotyypeistä on arvioitu uhanalaisiksi.

Yrityksissä on kasvavaa kiinnostusta aktiiviseen luontotyöhön, mutta osallistumiselle ei ole ollut vakiintuneita tapoja.

Samaan aikaan esimerkiksi luontotyötä tekevillä yhdistyksillä on pulaa yhteistyökumppaneista

VALONIA

Yritysten motivaatio

- Luonnon monimuotoisuuden tukeminen (ei niinkään tietty luontotyyppi)
- Työ yrityksen yhteiskuntavastuun eteen
- Henkilöstön kiinnostus
- Halu tehdä yhteistyötä paikallistoimijoiden kanssa
- Henkilöstön hyvinvointi (talkoot)

VALONIA

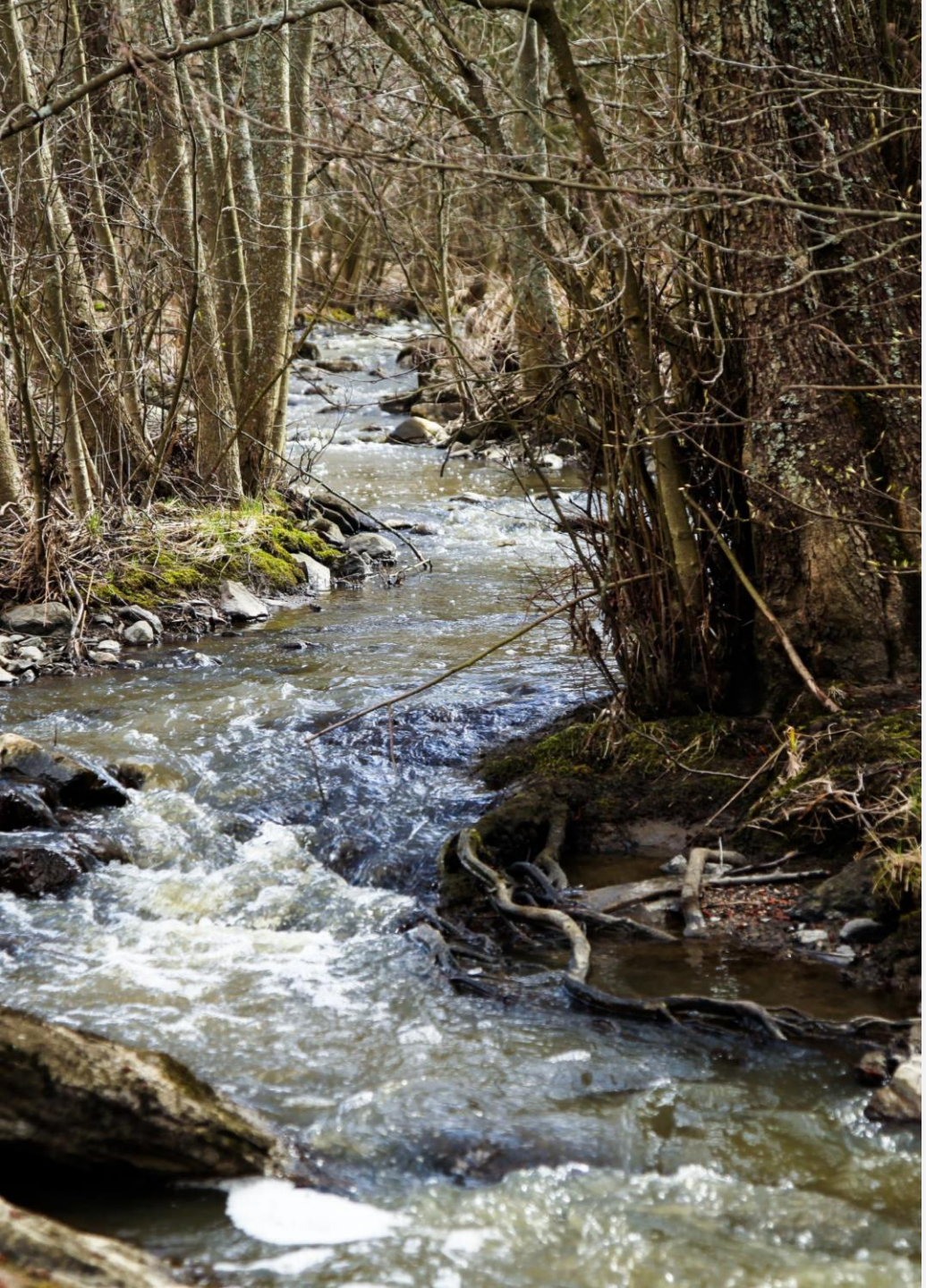

Luontotoimijoiden tarpeet

- Yritysyhteistyön kehittäminen, tuotteistaminen
- Raha
  - Omarahoitukseen osallistuminen
  - toisaalta vaikka olisi rahaa niin ei välttämättä olisi tekijöitä
- Käsipareja tai pysyvää henkilöresurssia
- Kohde/toimenpidepankki (yritysten poimittavaksi)
- Viestinnän tukimateriaalit
  - Viestipohjat yrityskumppanien etsintään
  - Viestinnän ohjeet yhteistyöstä viestimiseen

VALONIA

SISÄLLYSLUETTELO

Talkoot

Suojelualueen osto

Kummikohde

Hankkeet

Monimuotoisuuden lisääminen omalla tontilla

Kunnostustoimien kustantaminen paikallistoimijalle

Yrityksen osaamisen, resurssien tai kanavien tarjoaminen luontotyöhön

Kannatusjäsenyys tai kuukausilahjoitus

SELITTEET

Kustannukset — Kustannusten suuruusluokka

Tarvittavat resurssit — Tarvitaanko toteutukseen rahaa ja/vai henkilöresurssia?

Sitoutuminen — Onko kyseessä kertaluontoinen vai toistuvia tapahtumia sisältävä toteutus?

Kesto — Onko kyseessä kertaluontoinen toiminta vai jatkuva yhteistyö?

Työmäärä — Kuinka helppo tai työläs projekti on yrityksen kannalta?

Vaikuttavuus — Onko toiminta mittakaavaltaan yrityksen omaan tonttiin linkittyvää, paikallista vai valtakunnallista?

TALKOOT

Talkoot sopivat monenlaisten töiden toteutukseen ja erilaisten kohteiden tarpeisiin. Joskus luonnossa on parempi isojen koneiden sijaan toimia käsivoimin. Talkoilla voidaan toteuttaa elinympäristöjen kunnostuksia kuten perinnebiotooppien hoitoa tai virtavesikunnostuksia ja erilaisia ennallistamistoimia esim. soiden ennallistamista.

TALKOOT VOIVAT SOPIA TYKY- TAI TYHY-PÄIVÄN OHJELMAAN!

NÄIN PÄÄSET ALKUUN

- Ota yhteyttä kuntaan tai esimerkiksi paikalliseen luonnonsuojeluyhdistykseen tiedustellaksesi ajankohtaisista talkoomahdollisuuksista
- Muistettavaa: Talkoot ovat vuodenaikoihin ja säähän sidottua toimintaa.
- Muistettavaa: Ole ajoissa liikkeellä. Talkoiden järjestäminen vaatii niiden organisoijalta aina järjestelyjä, työnohjauksen organisointia, välineiden varaamista sekä esim. talkoovakuutuksesta huolehtimista.

Pienimmillään talkoista aiheutuu vain henkilöstön matkakulut. Jotkut toimijat tarjoavat myös ostettavia talkoopaketteja.

Kustannukset

Tarvittavat resurssit

Sitoutuminen

Kesto

Työmäärä

Vaikuttavuus

KUMMIKOHDE

Haluaisiko yrityksesi lähteä kummiksi luontokohteelle? Kummitoiminta tuo jatkuvuutta luontotyöhön ja yritys pääsee konkreettisesti mukaan seuraamaan luonnon tilan kehittymistä. Kummitoiminnan sisältö muotoutuu yhdessä yhteistyökumppanin kanssa – yrityksesi voi esimerkiksi sitoutua talkoilemaan joka vuosi perinnebiotooppikohteessa tai sitoutua kustantamaan vuosittain tietyt toimenpiteet sovitussa luontokohteessa.

KUMMIKOHDE ON MYÖS HELPPO KEINO VIESTIÄ YRITYKSEN LUONTOTYÖSTÄ!

NÄIN PÄÄSET ALKUUN

- Ota yhteyttä kuntaan, Valoniaan tai esimerkiksi paikalliseen luonnonsuojeluyhdistykseen tiedustellaksesi yhteistyömahdollisuuksista. Kummikohde voi löytyä kunnan tai yksityisen mailta.
- Muistettavaa: Tuo selkeästi ilmi, että olette kiinnostuneita jatkuvuudesta. Tämä voi olla paikallisille luontotoimijoille erityisen houkutteleva seikka.

Kustannukset

Tarvittavat resurssit

Sitoutuminen

Kesto

Työmäärä

Vaikuttavuus

Tarvittavat resurssit riippuvat täysin yhteistyön laadusta – sitoudutaanko talkoisiin vai taloudelliseen tukeen?

MONIMUOTOISUUDEN LISÄÄMINEN OMALLA TONTILLA

Luonnon monimuotoisuustyön voi aloittaa suuntaamalla katseen yrityksen omalle tontille. Yrityksen omalla kiinteistöllä voi olla mahdollista toteuttaa luonnonhoitotöitä tai nostaa rakennetun ympäristön luontoarvoja monimuotoisuutta vahvistamalla.

PYYDÄ HENKILÖSTÖLLE ESITTELY TONTILLA TOTEUTETUISTA TOIMISTA JA NIIDEN VAIKUTUKSISTA!

NÄIN PÄÄSET ALKUUN

- Ota yhteyttä esimerkiksi konsulttiin, joka on perehtynyt luonnon monimuotoisuuteen tai luonnonhoitoon ja ennallistamiseen
- Voit tiedustella voiko yrityksen henkilökuntaa osallistaa toimenpiteiden toteutukseen
- Myös paikalliset luonnon- ja puutarhanhoitoon suuntautuvat oppilaitokset tarvitsevat silloin tällöin työkohteita opiskelijoilleen
- Monet kotitalouksille suunnatut vinkit toimivat myös muualla. Tutustu esim. Auta pölyttäjiä pihallasi - Suomen luonnonsuojeluliitto

Vaivattominta on ostaa toimien suunnittelu esimerkiksi luonnon monimuotoisuuteen perehtyneeltä konsultilta, joka osaa suositella toimille toteuttajan.

Kustannukset

Tarvittavat resurssit

Sitoutuminen

Kesto

Työmäärä

Vaikuttavuus

HANKKEET

Hankeyhteistyö on pitkäjänteistä, usein useamman vuoden kestävää työtä luonnon hyväksi. Hankkeella saatetaan tähdätä esimerkiksi tietyn alueen kunnostukseen, tietyn luontotyypin vaalimiseen tai paikallisen suojelutoiminnan aktivoimiseen. Yhteistyö hankkeissa voi tarkoittaa hankkeen rahoittamista esimerkiksi omarahoitusosuutta tarjoamalla, oman asiantuntijuuden tarjoamista hankkeen käyttöön tai esimerkiksi yrityksen omistaman maa-alueen tarjoamista hankkeen toimenpiteiden toteutukseen.

HANKKEISSA ON YLEENSÄ OMARAHOITUSOSUUS, JOTA VASTAAN VARSINAINEN RAHOITUS SAADAAN. YRITYSRAHOITUKSESTA ON HANKETOIMIJOILLE SUURI APU OMARAHOITUSOSUUKSIEN KATTAMISESSA.

NÄIN PÄÄSET ALKUUN

- Hankkeita alueilla toteuttavat yleensä esimerkiksi tutkimus- ja oppilaitokset, yhdistykset ja säätiöt, kunnat ja kehitysyhtiöt. Tiedustele onko käynnissä tai suunnitteilla jotain luontohanketta, johon voisitte yrityksenä osallistua
- Muista, että hankkeiden suunnittelu on sidottu rahoituskanavien asettamiin aikatauluihin – pyri reagoimaan sinun suuntaasi tuleviin yhteistyötiedusteluihin pikaisesti.

Kustannukset, työmäärä ja resurssit riippuvat osallistumisen tavasta – tarjotaanko omarahoitusosuutta vai asiantuntemusta?

Kustannukset

Tarvittavat resurssit

Sitoutuminen

Kesto

Työmäärä

Vaikuttavuus

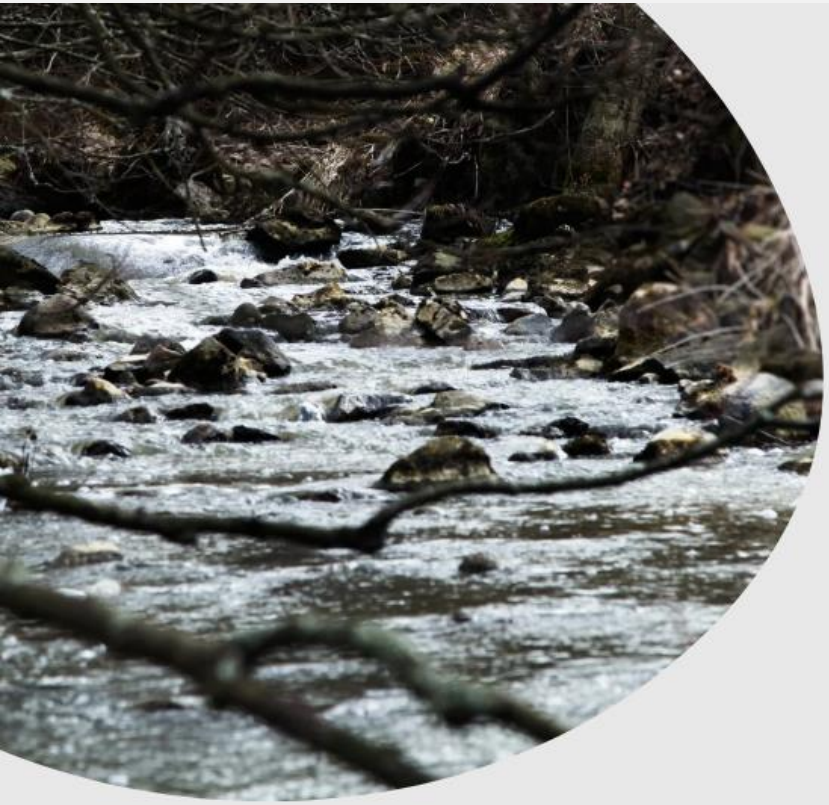

KUNNOSTUSTOIMIEN KUSTANTAMINEN PAIKALLISTOIMIJALLE

Monissa luontokohteissa tehokkainta on tehdä konetöitä käsillä tekemisen ja talkoiden sijaan. Monilla paikallisilla luontotoimijoilla on valmiina suunnitelmia erilaisiin kohteisiin. Konevuokrien ja urakointitöiden kustannukset voivat kuitenkin olla pienille yhdistyksille kynnyskysymyksiä. Näiden kustannusten kattaminen voi konkreettisesti saattaa valmiiksi tärkeitä luonnonhoitotöitä.

EHDOTA TUEN VASTINEEKSI HENKILÖSTÖLLE VEDETTYÄ MAASTO-RETKEÄ KOHTEESSA. HYÖDYNTÄKÄÄ RETKI VIESTINNÄLLISESTI TUESTANNE KERTOMISEKSI!

NÄIN PÄÄSET ALKUUN

- Ota yhteyttä kuntaan tai esimerkiksi paikalliseen luonnonsuojeluyhdistykseen tiedustellaksesi yhteistyömahdollisuuksista.
- Yhdistyksen tullessa tutuksi on heidän kanssaan helppo ideoida myös muunlaista yhteistyötä, esimerkiksi talkoita henkilöstölle tai viestinnällistä yhteistyötä

Kohtuullisilla kustannuksilla voi saada paljon aikaan!

Kustannukset

Tarvittavat resurssit

Sitoutuminen 1x

Kesto

Työmäärä

Vaikuttavuus

YRITYKSEN OSAAMISEN, RESURSSIEN TAI KANAVIEN TARJOAMINEN LUONTOTYÖHÖN

Tarjoaako yrityksesi palveluita, joita luontoalan toimijat tai kunnat tilaavat luonnonhoitotöihin liittyen? Voisiko yrityksesi harkita jonkin työn toteuttamista myös vastikkeetta? Tavoittavatko yrityksesi viestintäkanavat laajasti alueen asukkaita? Kunnostussuunnitelmien, luontokartoitusten tai koneiden ja laitteiden vuokrakustannukset voivat olla kynnyskysymys luonnonhoitotöiden toteuttamiselle.

VOISITTEKO TARJOTA YRITYKSEN VIESTINTÄKANAVIA HYVÄN ASIAN EDISTÄMISEEN, ESIMERKIKSI PAIKALLISTEN LUONNONSUOJELU-YHDISTYKSEN TALKOOKUTSUN LEVITTÄMISEEN?

NÄIN PÄÄSET ALKUUN

- Ota yhteyttä alueella toimiviin luontotyötä tekeviin yhdistyksiin tai esimerkiksi kuntaan tiedustellaksesi yhteistyön mahdollisuuksia
- Voit myös järjestää sosiaalista mediaa hyödyntäen esimerkiksi vuosittaisen “haun” yhteistyökohteille

Skaala on laaja – keveimmillään viestinnällisestä yhteistyöstä sosiaalisessa mediassa esimerkiksi kunnostussuunnitelmien laatimiseen.

Kustannukset

Tarvittavat resurssit

Sitoutuminen

Kesto

Työmäärä

Vaikuttavuus

Yrityksille tarvitaan

- Konkreettisia ehdotuksia
  - Yritykset kaipaavat tukeaan vastaan konkreettisia tekoja, näkyvyyttä sekä yhteistyöpyyntöihin selkeyttä
  - Selkeitä perusteltuja ehdotuksia
- Erilaisia osallistumisen tapoja – joillain on mahdollisuus kulujen syntymiseen, toisilla ei – mitä heille voidaan tarjota?
- Tietoa tekijöistä

VALONIA

Varsinaissuomalaisia luontotoimijoita

Monessa yhteistyömallissa viitataan yhteistyöhön paikallisten luontotoimijoiden kanssa. Alle olemme koonneet listan alueellisista ja paikallisista luontotoimijoista, joihin yritykset voivat olla yhteydessä. Listaa täydennetään ja haluammekin kehottaa olemaan rohkeasti yhteydessä, mikäli edustamasi yhdistys tai säätiö puuttuu listalta.

Toimijat kunnittain

Aura

Aurajokisäätiö

Kaarina

Kaarina – Suomen luonnonsuojeluliiton Kaarinan yhdistys

Aurajokisäätiö

Littoistenjärven osakaskuntien hoitokunta

Kemiönsaari

Kemiönsaaren Luonto

Daphnia Dragsfjärd rf/ry

Falko ry

Saaristomeren biosfäärialue

Koski Tl

Härkätien ympäristönsuojeluyhdistys ry

Paimionjoki-yhdistys ry

Kustavi

Uudenkaupungin seudun ympäristöyhdistys ry

Flara-Hujunperän vesiensuojeluyhdistys ry

Pyhäranta

Kattilveden suojeluyhdistys ry

Puhdas Mannervesi ry

Pöytyä

Pöytyän seudun luonnonsuojeluyhdistys ry.

Aurajokisäätiö

Paimionjoki-yhdistys ry

Elijärviyhdistys ry

Raisio

Raisionjokilaakson yhdistys – Raisionjokilaakson luonnonsuojeluyhdistys ry

Rusko

Raisionjokilaakson yhdistys – Raisionjokilaakson luonnonsuojeluyhdistys ry

Salo

Salon seutu

Iso-Kiskon järven vesienhoitoyhdistys ry

Iso-Rytkö -järven hoitoyhdistys

Enäjärven suojeluyhdistys ry

Haasteita

- Oikea-aikaisuus, kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen, toiminnan rytmit
- Yhteistyössä kuntien kanssa saatetaan törmätä mittakaavahaasteisiin – miten pieneen yhteistyöhön kunnan on mielekästä lähteä?

VALONIA

Viestiminen mietityttää

- Onko isossa kuvassa arvot linjassa?
- Mikä on kenellekin toimiva tapa arvioida yrityksen sopivuutta kumppaniksi ja yhteistyön hyötyjä ja haittoja?
- Onko yrityksen liiketoiminnassa jatkuvia luonnolle negatiivisia vaikutuksia? Erityisesti sellaisessa teemassa, johon yhteistyö liittyy?

VALONIA

Viestiminen mietityttää

- Hae kumppaneita – suorat yhteydenotot tai esimerkiksi somejulkaisu
- Kokoa taustamateriaalia yritykselle
- Huomioi viestinnän erilaiset rytmit
- Esittele ylpeydellä ja houkuttele uusia kumppaneita
- Muista, että organisaatiot ovat vastuussa omista tekemisistään
- Todenna tai kommunikoi vaikuttavuus
- Varaudu etukäteen kysymyksiin ja riskeihin

VALONIA

Vaikuttavuus ja merkitys

VALONIA

Luonnonarvomarkkinoiden vaikutus?

Keskustelu luonnonarvomarkkinoiden perustamisesta käynnissä niin kansallisesti kuin EU-tasolla.

Luonnonarvomarkkinat...

- ovat uusi vapaaehtoisuuteen perustuva väline luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen torjuntaan
- perustuvat ajatukseen, että luontoarvoilla on taloudellinen arvo, joka voidaan hinnoitella - paikallisesti ympäristön tilaa toiminnallaan parantavat toimijat/maanomistajat myyvät luontohyötyjä ostajille
- käyttävät valuuttana luonnonarvohehtaaria
- antavat yrityksille nykyistä laajemmat mahdollisuudet osallistua lumo-työhön
- voivat toimia tulonlähteenä maanomistajille
- ovat yksi keino ennallistamisasetuksen kansallisessa toimeenpanossa
- eivät suoraan vertaudu toteutuneisiin haittoihin vrt. ekologinen kompensaatio, jossa hyötyjä pitää tuottaa/ostaa yhtä paljon kuin mitä on heikennetty
- vaativat säätelyä ja valvontaa, jotta vaikuttavuus saataisiin turvattua ja tuotettujen luontohyötyjen laatu taattua

VALONIA

Ekosysteemimäinen katsantotapa vaikuttavuuteen

Kuvio 27: Vaikuttavuuden ekosysteemi (Heliskoski ym. 2018, 7)

Erityisesti kompleksisten ongelmien kanssa työskentelevät hyötyvät ekosysteemimäisestä katsantotavasta vaikuttavuuden arviointiin.

Laajempi muutos voi ja monesti koostuukin monien panosten ja tekojen verkosta.

Ekosysteemimäinen ajattelutapa auttaa hahmottamaan sen, kuinka esimerkiksi yksittäinen toimija tai verkosto voi vaikuttaa tavoitteen saavuttamiseen, mutta kuinka harvoin tavoitteeseen päästään yksin.

VALONIA

Vihreän siirtymän jännitteet

- Tasa-arvo/tasapuolisuus (equity)
  - Jännitteet siirtymän hyötyjen ja haittojen tasapuoliseen jaka(utu)miseen liittyen
- Osallisuus/inklusiivisuus (inclusivity)
  - Ristiriita nopeiden muutosten ja osallistavien prosessien välillä. Muutosten reiluudesta huolehtiminen kovassa aikapaineessa.
- Arvojen ja oikeuksien tunnustaminen (recognition)
  - Konfliktit siirtymän tavoitteiden ja muiden arvojärjestelmien ja oikeuksien välillä

Ciplet, D. and J.L Harrison (2020). ”Transition tensions: mapping conflicts in movements for a just and sustainable transition.” Environmental Politics 29(3): 435-456.

VALONIA

Aluetason työn merkitys

Kaikki ilmasto- ja luontotyö paikallistuu aina jonnekin.

Kunta- ja aluetason työssä ollaan kiinni

- yhteisöllisyyden,
- merkityksellisyyden ja
- osallistumisen mahdollisuuksien sekä
- paikallisyhteisöjen toimijuuden vahvistamisessa.

→ muutoskestävyyttä kestävän siirtymän ristipaineissa

VALONIA

Aluetason työn merkitys

Aluetason pienimuotoisempi työ ja suuremman volyymin työ voivat, ja niiden pitääkin, elää rinnakkain.

Paikallisen tason työ tuo toimijoita lähemmäs toisiaan ja tekee asiasta uudella tavalla yhteisen.

Luonnonarvomarkkina on vasta kehittymässä, tarvitsemme toiminnan tapoja tähän hetkeen.

”Edelläkävijöiden lisäksi tarvitaan kaikki yritykset luontotalkoisiin mukaan” – näin sanotaan myös Luontorahoitus liikkeelle –strategiassa.

VALONIA

VALONIA

Kiitos!

Tilaa uutiskirjeemme!

valonia.fi/uutiskirje

Anni Lahtela
Kehittämisasiantuntija, Valonia
anni.lahtela@valonia.fi

Varsinaissuomalaiset yritykset luonnon monimuotoisuuden tukijoina - valonia.fi

HYBRIDITILAISUUS PÄÄTTYY KLO 13.30.

KIITOS ETÄNÄ OSALLISTUNEILLE!

OHJELMA JATKUU VIELÄ KLO 13.45 KAKOLANMÄELLÄ JA PÄÄTTYY KLO 15.30.